
UNITÁRIUS ÉLET

59. ÉVFOLYAM 6. SZÁM
2005. NOVEMBER-DECEMBER

Kéthavonta megjelenő folyóirat

A TARTALOMBÓL

Újévi pásztorlevél

Együtt az igazság keresésében

Vallásos közösség

Világi hitvallás

Pro Urbe-díj

Sófalvi Jenő tiszteletére

Akik előttünk jártak

Dr. Supka Magdolna

Borbély Sámuel (1842–1915)

Elfelejtett gróf Bánffy Miklós

Egyházközségeink életéből

Unitárius vallási műsorok

Borsiczky Imre
KARÁCSONY – ÚJÉV

Eljön a karácsony és a sok szép lapok,
Miket bizony több világrészből kapok,
S a könyv-ajándék, mit a hazai jóság
Küld: egytől egyig megfogható valóság.

Majd az új esztendő is gyorsan beköszönt,
– Kapunk jókívánságot, akár egy özönt –
Imánkban hisszük: az Isten halhatatlan,
És a jövő, ... a holnap ... megfoghatatlan!

Újévi pásztorlevél

Ismét eltelt egy esztendő! Első szavunk az év hajnalán nem lehet más, mint a hálaadás és a köszönet szava. Hálát adunk Istenünk és köszönetet mondunk, hogy velünk voltál és gondot viseltél életünkre az elmúlt év során is. Újesztendő első napja semmiben sem különbözik más napoktól, melyek széppé avagy rúttá tették életünket. Még azt sem vesszük észre, hogy ez a nap valami ünnepet jelölne, és mégis emberi valónk ünnepi gondolatokkal telik meg, szívünk reményteltebben dobog, és miközben boldog esztendőt kívánunk egymásnak hittel nézünk egymás szemébe és a jövőbe. Legyen ez az esztendő valóban új, más mint a többi, melybe lépünk be a mai napon megújult erővel, megújult hittel, megsokasodott szeretettel, megtisztult szemmel.

Ahogy a család az ünnep idején visszatekint az elmúlt esztendőre, a nagyobb család, az Egyház is felmérést végez. Gyarapodtunk az idén is, hiszen kereszteltünk, egymást szerető párokat eskettünk, és az Erdélyből áttelepült híveket akik jelentkeztek, nyilvántartásába vettük. Ugyanakkor fogytunk is, hiszen nem kevés alkalommal kellett hazánk csendes temetőiben sírok mellé állnunk.

Közös erővel építkeztünk is, s ebben a nehéz munkában éreztük a közösség támogatását, segítségét. De maradt teendőnk is: vigyázni mindarra, amit őseinktől örököltünk, amit mi magunk megteremtettünk, mert így tudunk a lerakott, biztos alapjainkra tovább építkezni.

Ha meg szeretnénk ismerni a jövőt, vissza kell pillantanunk a múltra, és feltenni a kérdést, hogy megfeleltünk-e azon kérelmeknek, kívánalmaknak, amelyekre felhívta az élet figyelmünket az elmúlt esztendő hajnalán. Az emlékezés megszépíti a múltat, elhomályosítja mindazt, ami benne fájdalmas, vagy rossz emlékű volt. Egyházunk minden időben a lelki, szellemi, és anyagi fejlődés, a szüntelen tökéletesedés hirdetője és cselekvője volt. Ma is azok mellett áll, akik a haladó hagyományok szellemében becsületesen igyekezettel, az eszményi világ, Isten országa hirdetői és munkásai. Sajnos tapasztalhattuk, hogy az elmúlt év megpróbáltatásai közepette voltak, akik szembe mentek a hagyománytisztelő egyházi étellel és megpróbálták egyházi fórumokon itthon és Erdélyben Egyházunkat és annak vezetőit lejáratni, de próbálkozásuk sikertelen maradt ami újabb erőt és ösztönzést adott, hogy megújult hittel az evangélium parancsai szerint, az eddiginél jobb, magasabbrendűbb egyéni és közösségi életet teremtsünk.

A tovatúnt esztendőben három kiemelkedő esemény határozta meg egyházunk életét.

1. Mindenekelőtt a tavaszi választások, aminek következtében egyházunk élére félig régi (püspök, egyházi főjegyző), félig új (főgondnok, helyettes főgondnok), vezetés került, akik összehangolt munkával próbálták meg az elmúlt esztendő elmaradt szükségszerű feladatait megoldani.

2. A szinte tizenötmillió forint értékű kocsordi pályázat elnyerése, melynek eredményeképpen teljes egészében megújult, és korszerűsödött a templom és a lelkészi lakás. A munkálatok átadására-átvételére 2005 december hónapjában került sor.

3. A Bartók Béla Unitárius Egyházközség XI. kerületi Imaházának és Kulturális központjának átadása ökumenikus istentisztelet keretében. Ez lett Budapesten a negyedik imádságos hely, ahol az unitárius és más vallású hívek lelküknek nyugalmat találhatnak a hitélet gyakorlásához.

Gondviselő Istenünk adott alkalmat, hogy történjen valami szép, jó és igaz az elmúlt évben, szeretteink, híveink, embertársaink, egyházunk és népünk javára. Tőle kaptunk lehetőséget hitre és reménységre, építésre és segítségre, szeretetre és békességre, de a születésre, növekedésre és elmúlásra is.

Ezért hát mindenkinek kívánok:

– Szeretetet és szerelmet, jólétet, okot a nevelésre, figyelmet, tisztaságot, átérzést, jó választást, türelmet, gyermekáldást, reményt, sok önfeledt mosolyt, békét, szerénységet, önbizalmat, józanságot, széles látókört, hitet, társat, bölcsességet, közhelymentességet, civilizáltságot, nyugalmat, kitartást, rendet és szabadságot, de legfőképpen egészséget.

Egészséget nemcsak a gyengülő testnek, divatbetegségek hordozójának, hanem a gondolkozásnak is, hogy megbírja a helyes döntések terhét. Szeretetet nemcsak azért, hogy vegyük észre már egymást, figyeljünk oda családtagunkra, barátunkra, hanem azért is, hogy legyen erőnk elkerülni a háborúkat, és eltérni a másságot, élni.

Kitartásra nemcsak a megmaradásunkért, a régen várt közösségi álmaink beteljesüléséért lesz szükségünk, hanem értékes emberi kapcsolataink megőrzéséért, napi harcaink és taposómalmunk elviseléséért is.

Es kívánok gyermekáldást nemcsak Magyarországon, de a határon túl is a magyarok meghatározó lélekszámunk fennmaradásáért.

– Életet kívánok: újabb, további lehetőséget arra, hogy jobbá, többé, türelmesebbé, kitartóbbá, hittel élőbbé, emberebbé lehessen mindenki, mint volt. S akkor talán ez az újabb esztendő is jobb lesz, békésesebb, boldogabb, eredményesebb és emberségesebb, mint az eddigiek. Mert végül is: minden óránk, napunk, esztendőnk olyan lesz ezután is, amilyenek mi vagyunk, amilyené mi tesszük, alakítjuk önmagunk és embertársaink számára.

Nem tudhatjuk: kinek-kinek milyen lesz az újesztendő. Csak azt tudhatjuk bizonyosan: akinek megadatott, annak az élet adatott meg.

„Az élet a gyökér, az ág, a földbe hullt mag, s ez az egész Isten lelke”.

Gondviselő Istenünk, adj mindenkinek és mindenkinek boldog újesztendőt!

Újabb lehetőséget borra, búzára, békességre... Azért imádkozunk, hogy Istenünk minden áldásnak adója, áldja meg hazánkat, védje és oltalmazza egyházunkat a többi egyházzal együtt, áldja, védje és oltalmazza híveinket, templomainkat, lelkészeinket és családjukat, és áradjon ki áldása minden jóakarató emberre. Az ő áldása és békessége nyugodjék meg mindnyájunkon, és adjon eredményekben gazdag újesztendőt.

Budapest, 2006. január 1-jén
Rázmány Csaba
püspök

Együtt az igazság keresésében

Mt 6,33

Bizonyoságot tenni gyűltünk ma egybe, mi unitáriusok. Hadd lássa a világ, kik vagyunk, és mit akarunk. Lássa és vessze össze eszményeinkkel életünket, állítsa egymás mellé céljainkat és eredményeinket, hitünkkel mérje le tetteinket és tetteinkkel hitünket.

A bizonyoságtevésre azonban a magunk érdekében is szükségünk van. Azt várjuk tőle, hogy a magunk igazságaiban megerősödjünk. Rendkívül nagy dolog ez, mert az emberi lélek számára nincs nagyobb felemeltetés, mint tudni azt, hogy az igazság mellette van, azaz ő van az igazság mellett. Nem arról van szó, hogy ki a nagyobb, ki az erősebb, kinek van több joga: hanem arról van szó, kinek van igaza. Áll-e mellettünk valami olyan törhetetlen és megcsúfolhatatlan igazság, amely előtt mindenkinek tisztelettel kell meghajolnia, s ha áll, mint ahogy áll, mi ez az igazság?

A mi igazságunk Jézus evangéliuma, mindaz a tanítás, amelyet így foglalt össze és állított elénk megvalósítandó célként: „Keressétek először Isten országát és az ő igazságát.” A mi igazságunk tehát, amelyet az unitárius reformáció, Dávid Ferenc örökségeként ránk hagyott, nem más, mint bizonyoságot tenni az egy igaz, élő Istenről, hirdetni és megélni az ő akaratát, mint életünk örök célját.

A keresztény egyház célját a misszióban jelölte meg: „tegyetek tanítványokká minden népet”. Az unitárius vallástól távol áll a misszió fogalma, inkább életfeladatról, hivatásról, erkölcsi és lelki helytállásról beszélünk. Érthető, hiszen a mögöttünk levő 437 esztendő története szinte megszakítás nélküli testet és lelket ölő harcban telt el, amelyben a pusztaság életfenntartás és a megmaradás vitte a legfontosabb szerepet. Az unitárius vallás befelé néző lett, a belső alapokat kereste, a belső erőket gyűjtötte és állította munkába, ihletésért, pedig a múlt felé fordult, hogy a megvívott harcok tanulságaiból merítsen lelket a további küzdelmekre.

Ebben a véget nem érő harcban az unitarizmus kohó lett, amelyben szikrázó gondolatok hevültek, de a világ meg nem értő közönyében, sőt ellenséges magatartásában elhalványultak, vagy megsemmisültek. Igaz, hogy önmagában kitermelte a minőségi ember és a mély és tisztult vallásos meggyőződés fennkölt típusát, amely egyik alaptényezője lett élethivatásunknak. A 19. század vallási közömbössége háttérbe szorította, de a 20. században a kisebbségi sors és a szellemi-lelki rabság hosszú évtizedei ismét életkérdéssé tették a lelki vigyázást és számvetést, sőt bizonyos lendületet adtak a belső építkezésnek.

Vallásunk a reformáció keretében nem a szeretlen gondolkodásmódnak a csökevénye, amint azt az előítéletes felfogás szívesen hirdeti, hanem ellenkezőleg, egy belülről kibontakozó lelki érzésnek az eredménye, sőt azt a gondolatot is

megkockáztatjuk, hogy a reformáció igazi lényegének a megtestesítője, az eszme végrehajtója és megkoronázója. Az unitárius hit nélkül a reformáció befejezetlenül maradt volna, mint egy isteni gondolat, amelyet értelmetlen emberi kéz metsz keresztül. A villogó pallos lesújtását nálunk Dávid Ferenc mártírlélke védte ki, odaadván saját életét, hogy megmentse az isteni igazság kiteljesedését.

Az unitarizmus így lett kovász, az örök erjedés keresztény szimbóluma, élő és feszítő lelkiismeret. A haladás zászlója alá szegődött s mindig az élre küzdötte fel magát. A tudományos kutatás eredményeitől nem félt, sőt maga kereste a hit és tudás összhangba hozásának lehetőségeit. A darwinizmus metsző szeleit a lélek vitorláiba fogta, s a létért való küzdelem nyers fogalmát a fejlődés nagyszerű gondolatával itatta át. A kiválasztódás törvényét a fizikai világból az erkölcsi világba emelte, hirdetvén a jézusi elvet, hogy emberségünk megítélésénél nem a nyers erő mennyisége, hanem a lélek minősége az irányadó. A fejlődést, amely mint alaptörvény letagadhatatlan, vallásos szinten a tökéletesedés gondolatával cserélte fel. Célja nem az volt, hogy Isten lekönnyörögje a világra, hanem hogy a világot, s benne az embert, emelje Istenhez.

Mint előharcos megteremtette azt a tényérnyi helyet, mely mindig tárt karokkal várja a jobb világért, a jézusibb életért küzdő gondolkodók csoportját. A kevésbé megértettek, az örök kisebbségek ígéretföldje és mentsvára lett, de egyúttal örök hirdetője és bizonyosága az eszmék diadalának a nyers erőszak felett. Így kapcsolódott be az isteni tervezésbe és töltötte be hivatását azok között, akik egy pillanattal előbb látták meg a hajnalt, akik egy lépéssel az emberiség előtt menteltek, akik egy szemernyit emberibben szerettek s egy sóhajtasnyival nehezebb keresztet vállaltak a jövőért. Akik soha nem tévesztették szem elől a nagy célt, Isten országának és az igazságának a keresését és megélését.

Unitárius vallásunk hivatásának sajátos hangsúlyt ad az a tény, hogy vallásos eszméink gyökereit mélyebbre eresztheti a nemzeti élet talajába, amiből önként következik, hogy több értéket felszívhat, ill. felszínre hozhat abból. Az unitarizmus belső természetéből, rugalmasságából következik ez a spontán alkalmazkodás, mondhatni átlényegülés, mivel nem kötött hittételek és törvények, hanem a lélek segítségével oldja meg ezeket a kérdéseket. A léleknek, pedig megvan az a nagyszerű adottsága, hogy egyszerre szétbont és összetesz, megkülönböztet és harmonizál, tehát egyszerre tud nemzeti és egyetemes lenni. Az unitárius vallás, nemcsak mint a reformáció teljes kivirágása, hanem mint a magyar vallásos génusz csúcsteljesítménye jelentkezett, amikor a gondolatszabadságot, mindenkinek megelőzve, a keresztény vallásban

világfogalommal és lelkiismereti törvénnyé emelte. Az csak természetes, hogy egy nemzet, mint a magyar, mely évszázadokon át a szabadság szent eszméjéért vért, vallásos vonatkozásban a keresztény világot a lelkiismeret szabadságával ajándékozta meg. Elfogulatlanul beszélve, ennyi jogon egyetlen nemzet sem tehet. De az is természetes, hogy ezt a gondolatot a magyar lélekből az unitarizmus termelte ki. Mint hogy az is természetes, hogy a világnak egy másik részén, Észak-Amerikában, ahová kezdetben a politikai és más üldözöttek emigráltak, az unitarizmus később a rabszolgaság felszabadításának bajnokaként jelentkeztek, s népe zászlójára felírta, és lelkébe véste az emberi élet méltóságának szentségét.

Hazatérve, számunkra az „erdélyiség” egyet jelent vallásunk azon törekvésével, mely a nemzeti értékeket az egyetemes színvonalra kívánja emelni. Erdély önálló állami léte ezzel az unitárius örökséggel indult. Nagy fejedelmei ezt az örökséget védték valahányszor a vallásszabadság védelmére kardot rántottak. Az pusztán az unitarizmus erdélyi sorsának tragédiájához tartozott, hogy amíg kifele a tőle örökölt eszméket védték, befelé a sorait mind nagyobb buzgósággal ritkították. De ez is velejárója a jézusi életnek és hivatásnak. Messiások sorsa ez.

Azért e pillanatban mindnyájunkat töltsön el nagy benső öröm, hogy unitáriusok lehetünk. Szívünk be egyszer magunkba ezt a nagy, boldog és tiszta világosságot, amellyel körülvesz minket anyaszentegyházunk és mondjuk: ez a fény Isten ajándéka, jó nekünk benne járnunk! Fogadjuk meg, hogy sohasem fogjuk ablakainkat elzárni ez előtt a csodálatos, felülről való világosság, szellemünk áldott értelme előtt, amelyben a minket átölelő Isten kijelentésének a sugárzását érezzük. Gondoljuk el újra ezt a szabadságot, amely a tulajdonunk. Milyen nagy dolog az, hogy mi Jézus önfeláldozó szeretetében felszabadulunk minden szolgaság alól. Mi Isten akaratának engedelmeskedünk, úgy amint ez az akarat az evangélium fényénél lelkiismeretünkben megszólal. Ez a mi nagy lelki autonómiánk. Becsüljük meg ezt a szabadságot, mert az érettségnek, a nagykorúságnak, a szellem örök méltóság-

ának olyan tudatával és jellegével ruház fel, amelyet sehol másutt megtalálni nem lehet.

És végül gondoljunk e pillanatban mindarra az áldásra, amit az unitárius hit népünk életében jelentett és jelent. Milyen magyar volt, milyen bátor és mennyit szenvedett! Valami titkos közösség odafűz az éhező és hitükért üldözést elszenvedő prédikátor elődeinkhez, akiknek álmaiból anyanyelvű irodalom születik; Európa országújtait járó, egyetemeken tanuló áldozatos lelkű akadémistáinkhoz, akik tarisznyájukban könyvet, kultúrát hoztak, iskolát teremtettek, tudományt műveltek; hívó népünkhöz falvakon és városokban, akik véres századokban a sanyargatások borús időszakában hűséggel megállottak a tiszta religio, unitárius hitük mellett, s ha kellett, az életük sem volt drága, csak hogy megvédjék azt.

És most tegyük fel a kérdést: Méltók vagyunk-e ősünk hitéhez és örökségéhez?

Erre a kérdésre bizonyosságunkkal válaszolunk. Hitet teszünk itt és most amellet az evangéliumi értékrenden alapuló élet mellett, amellyel unitárius vallásunk megajándékozta az emberiséget, mert valljuk, hogy ez az élet számunkra Jézusban öltött testet, aki maga „az út, az igazság és az élet”. Megőrizzük a reformáció örökségét, hogy unitárius hitünk és anyaszentegyházunk legyen korunk élő lelkiismerete, amely szembeszáll minden értékromboló törekvéssel. Megőrizzük, és kiteljesíteni igyekszünk azokat az értékeket, amelyekkel az unitarizmus gazdagította az emberi szellemet és művelődést, közelebbről a magyar és erdélyi lelkiiséget s töretlenül akarjuk átadni gyermekeinknek, a jövődönnek. Hisszük, hogy a történelem Ura, a mi egy igaz Istenünk méltónak talál ősünk hitéhez. Ez ünnepi órában kérjük Őt a mai nemzedék élő hitével:

„Virágozzék szent vallásunk,
Lelki, testi szabadságunk,
S nekünk drága kis egyházunk”. Ámen.

(Elhangzott a Budapest-Szentlőrinci templomban az unitárius találkozó alkalmából tartott istentiszteleten 2005. augusztus 27-én.)

Dr. Szabó Árpád

Dr. Szabó Árpád püspök

Rázmány Csaba püspök

Vallásos közösség!

Pestszentlőrinc – 2005. augusztus 27.

Textus: Mt,18,20 „mert ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük”!

István király ünnepének árnyékában a sok lelkesítő beszédet hallgatva azt a nagyszerű következtetést vontam le, hogy a családot és a nemzetet, valamint a kultúrát és az anyanyelvet csakis a vallásos élet és tudat tudja megvédeni! Ennek feltétele a szétszórtságban élő magyarság egyesítése. Én úgy látom, hogy egy nemzetet a vallás, a hit csakis úgy tehet nagyra és erőssé, ha van bátorságunk szembenézni a valósággal, illetve ha vannak közös céljaink, amelyeknek mindenki részese, és nem bocsátkozunk egyéni, meggondolatlan és felelőtlen módon, élheteretlen gyülekezetek létrehozásába. Közös célok nélkül nincs közös felemelkedés. Unitárius egyházhoz való hozzáállásunkat meg kell végre reformálni, hogy mindenkiben tudatosuljon, hogy hitünk szerint a gyermek nem teher, a munka nem alimizsna, a tanulás nem kiváltság, a hit és a gyülekezeti élethez való csatlakozás nem szégyen.

Szent István királyunk egyik legmeghatározóbb meghagyása az összefogás, ami a legfőbb üzenete annak, hogy a Magyarországi Unitárius Egyház – vagy együtt az Erdélyi egyházzal fog felemelkedni és megerősödni, vagy sehogy se! Egyházunk csakis híveinek sokszínűségében, erős, teherbíró egységében tud megmaradni a ma is dúló vallási sovinizmus közepette!

A Jézus által hangoztatott közösségi szellem, az összefogás nagyszerű példája a felolvasott bibliai vers.

Ma már sem vallás sem egyház nem létezik közösség nélkül, ezzel szemben egyéni hite lehet minden embernek, ugyanakkor a hit csakis a közösségben válik vallássá. Ebből az következik, hogy téves minden olyan vélekedés mely azt mondja: – „én vallásos vagyok, mert otthon naponta imádkozom, és meghallgatom a vasárnapi rádiós istentiszteletet”! Mindez nem elég testvéreim, mert a hitet külsőségekben is kifejezésre kell juttatni. Csakis a közösségben való részvételen keresztül vallhatod meg igazán őseidtől örökölt hitedet, és nem egyénileg, vagy elszigetelt kis csoportokban, mint ahogyan gyönyörű énekünk is kifejezi ezt: – hol a hívek seregében örvendek szép éneklésben, – és csakis a közösségben érzed az imádság Isten közelébe juttató hatását. A gyülekezet hite által nő hited és lelke-

sedésed. A közösségben érezheted, hogy mindenki barát és testvér, nem úgy mint otthon a hatalmas bérházban, ahol még a szomszédodat sem ismered. A közösségben jelen van a jézusi szellemiség, a jóság, a szelídség, a békeesség és a testvériség. A közösség érdekében végzett bármilyen csekély munka teszi az embert emberré, testvérré és egy életre összekovácsol, még olyan emberekkel is akikkel csak nagy ritkán találkozol.

Jézus sír Jeruzsálem felett: Oh Istenem hányszor akartam összegyűjteni fiaidat és leányaidat, de nem sikerült. Mondhatná ugyanezt itt az anyaországban szinte minden unitárius lelkész, akiben volt erre való törekvés: – oh hányszor próbáltam meg egybegyűjteni, te drága Erdély, kitelepedett unitárius fiaidat és leányaidat, mert jobb lenne itteni templomainkban imádkozni a testvériség és a megmaradás szellemében, mint más vallású környezetben, avagy magányosan, esetleg egy évben egyszer szabadság idején az otthoni templomban. Sajnos szavunk gyenge és nem hallatszik a falakon túlra, pedig, amikor valamelyik templomunkban az ünnepek alkalmával többen egybegyűlünk, olyankor még az orgona is szebben szól, még az ének is az imádság is magasabbra szárnyal és ilyenkor valóban érezzük, a jézusi mondás nagyszerűségét, hogy ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben ott én is jelen vagyok.

Jöjjetek hát, testvéreim, ebbe az otthont idéző templomba és e hazában levő minden ima, és közösségi életet biztosító drága hajlékba, mert aki az unitárius hitben keresztkedett és konfirmált, megérdemli, hogy a szülőföldtől távol is, megtalálja az igazi testvért a hitbeli családot, továbbá a teljes körű lelki gondozást, amit mi csonka-magyarországi lelkészek mindenki számára biztosítunk, hogy mindenki megérezze, hogy itt is pont olyan jó imádkozni és jó zsoltárt énekelni, mint otthon! Ezzel tudjuk bebizonyítani a világnak, hogy mi unitáriusok, éljünk bárhol is a világban, testvérek vagyunk, mind emberek, akiknek törvénye a szeretet, célja is egy a munkában a hitben, reménységben és szeretetben, mert csak így lehet a miénk az a boldog föld, amit Isten országának nevezünk. De hogy ez így legyen, jöjjetek bűnbánó lélekkel, imádkozzunk. Ámen !

Rázmány Csaba
püspök

Vitaindító a Dávid Ferenc Unitárius Kutatóközpont megalakításáról

2005. november első hetében volt szerencsém részt venni az ICUU kongresszusán a Barcelonához közeli Montserratban. A kongresszus keretében el látogattunk Villanuevába, Szervét Mihály szülőfalujába. A helyszínen jó volt látni és tapasztalni, hogy a helyi, mintegy 300 lelket számláló közösség milyen rendkívüli figyelemmel és körültekintéssel ápolja – vélhetőleg legismertebb – szülőttjének emlékét és örökségét. Az amúgy római katolikus közösség korán felismerte, hogy a 3. évezredben milyen lehetőségeket hordoz a Szervét-örökség, és ezen lehetőségeket megfelelően „kihasználva” miként lehet a szellemi hagyatékot a település szolgálatába állítani.

Nem hivalkodó, de pazar méretű, központi fekvésű kétszintes épületben adtak helyet a Szervét Mihály Központnak. A központ egyrészt ápolja Szervét Mihály örökségét (állandó tárlat mutatja be a nagy reformátor életútját), másrészt helyet ad időszakos kiállításoknak, továbbá tudományos konferenciákat és egyéb rendezvényeket szerveznek. A települést körbejárva egyértelműen kiderült, hogy (a központ) az intézet egyben a falu „nagybetűs” kulturális központja is. Az épület aulájában és utcai homlokzatán különböző emléktáblák őrzik a helyiek megítélése szerinti fontos események emlékét: többek között megtudhatjuk, hogy az intézetbe ellátogatott a spanyol király. Valószínűsítem, hogy Villanuevához hasonló jellegű és méretű településből több ezer van Spanyolországban, azonban kevés olyan van, ahova a királyi család képviselője az elmúlt 30 évben eljutott.

A látottakon, tapasztaltakon eltűnődve merültek fel bennem az alábbiak.

Azt gondolom, ahhoz, hogy a 3. évezred első századának derekán az európai keresztény (és nem keresztény) közösségek emlékezetében és „tudatában” a Dávid Ferenc tanaira épülő unitarizmus jelen lehessen, ahhoz, hogy komolyan vegyék ezt a vallást, és hogy az (erdélyi gyökerű) unitárius hit és az észak-amerikai „humanista” alapokon nyugvó ún. unitárius-univerzalista gyülekezetek gyakorlata között egyértelmű különbségeket lehessen tenni, meg kell tudnunk mutatni, hogy kik is vagyunk mi, milyen örökséget őrzünk stb. Ezen elképzelés egyik leghatékonyabb megoldásának a – munkanevén – Dávid Ferenc Teológiai Tudományok Nemzetközi Kutatóintézete elnevezésű, kolozsvári székhelyű intézmény megalapítását és működtetését gondolom. Ha a villanuevaiak a Szervét-örökségre eredményesen felfűztek egy sikeres történetet, miért ne sikerülhetne ez nekünk, Kárpát-medencei magyar unitáriusoknak is? Mi bizonyos értelemben előnyben vagyunk, hiszen nem háromszáz, hanem közel száz ezer ember bázisára építközhetünk. Kolozsváron működő akadémiai képzésünk van, a javasolt intézmény beindításához szükséges szellemi és személyi feltételek, ha nem is maradéktalanul, de jelentős részben adottak.

Tisztában vagyok azzal, hogy az intézményalapítás egyrészt személyi, másrészt anyagi kívánalmak együttes meglétét feltételezi. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy az általam „megálmodott” intézet „csúcsra járatásához” legalább 15-20 év szükséges (a zöld jelzést követően kb. 2-3 év a koncepció kidolgozása, 4-5 év az intézmény minimális infrastruktúrájának a megteremtése, ezt követően legalább 10-15 évre van szükség a nemzetközi elismertség, a szak-

mai presztízs megszerzéséhez. Két évtized múlva (de akár előbb is) jó esély van rá, hogy ebben az intézményben nyugat-európai vagy észak-amerikai teológiai szaktekintélyek kutassanak, vagy akár egy ún. speciális kurzust tartsanak, továbbá reális célkitűzésnek gondolom, hogy egy akkora már akkreditált képzésen (pl. PhD) az erdélyi hallgatók nyugat-európai társaikkal közösen vegyenek részt.

A személyi feltételek biztosításának részleteiről nem kívánok értekezni. Csupán annyit jegyzek meg erről, hogy az erdélyi és a magyarországi tudós teológusok mellett az Angliában és az USA-ban oktató szaktekintélyekre gondoltam az első körben.

Ami az anyagiakat illeti: az teljesen nyilvánvaló, hogy a Kárpát-medencében jelenleg működő két unitárius egyház sem külön-külön, sem együttesen nem tudná saját forrásaikból biztosítani a szükséges pénzügyi fedezetet. Én azt gondolom, hogy erre nincs is szükség, ugyanis – amennyiben a kérdés fontosságát felismerik (és ez sok tekintetben rajtunk múlik) – ilyen és ehhez hasonló programok finanszírozására számtalan EU-s pályázati lehetőség van. Ugyanakkor szem előtt kell tartani a romániai és a magyarországi költségvetések lehetőségeit és nem szabad megfeledkezni az amerikai egyházi és más típusú forrásokról sem.

Két szempontot ismertetek, ami miatt az elképzelést megvalósíthatónak és nem csupán az ötletek stádiumában már elvetélt vízióknak gondolom. Az EU-nak a felsőoktatási rendszerre vonatkozó kritériumai minden tagállamra (így Magyarországra és nagyon rövid időn belül Romániára) nézve kötelezőek. Az ún. Bolognai-folyamat a kétszintű felsőoktatási rendszert írja elő. Ebben a koncepcióba kifejezetten illeszkedik az általam javasolt intézet létrehozása. Másként megközelítve: ahhoz, hogy a különböző teológiai felsőoktatási intézmények nemzetközi ismertségre és elismertségre tehesseken szert, feltétlenül meg kell reformálniuk eddigi képzési rendszerüket. Ennek tudnánk mi elébe menni! A másik tényező nem tudományos megalapozottságú, inkább személyes tapasztalataim alapszik: azt gondolom, hogy a zsidó-keresztény kultúra, s azon belül az európai civilizáció vízváltóhoz érkezett. A nemrégiben Franciaországban lezajlott „események” (még megfelelő kifejezésünk sincs pontosabb leírásukhoz) egy folyamat végének, az évezredes értékek és struktúrák megkérdőjelezéséből és felrúgásából következő válságnak lokális megnyilvánulása. Ennek következtében az elkövetkező évtizedekben Európában újra fel kell hogy értékelődjenek a kulturális identitásunkat keretbe foglaló és meghatározó értékek. Az alapokhoz, többek között az egyházi fundamentumokhoz kell visszanyúlni, amennyiben az eluralkodó káoszt meg akarjuk fékezni és újra Istennel, a természettel, felebarátainkkal és önmagunkkal harmóniában szeretnénk élni. Ebből a perspektívából e folyamatban Dávid Ferenc tanításának, a magyar unitarizmusnak kiemelt jelentősége lehet.

Végezetül: rövid írással egy társadalmi és szakmai párbeszédet szeretnék generálni unitáriusok és más vallásúak részvételével. A vita számtalan újabb szempontot, pótolhatatlan értéket hozhat felszínre, amelyek összegzése jó origót jelenthet a „terv” megvalósításához.

**Elekes Botond,
a Magyarországi Unitárius Egyház főgondnoka**

Marianne Putallaz (egy svájci hitvalló)

VILÁGI HITVALLÁS

Hiszek az ajándékba kapott életben.

Hiszek az élet Gyökerében,
a szerető jelenlétben, mely elkísér
születésünktől a halálunkig és a másvilágon is.

Hiszek a mindenség Teremtőjében,

ki nekünk adatott: hordoz minket és táplál.
Hiszek az emberi létben, férfiban, nőben és gyermekben,
Akikre ezt a teremtményt rábízta.

Mi vagyunk a vezetői
és mi vagyunk a felelősök, hogy fennmaradjon az élő és az egész
azoknak, akik utánunk jönnek.

Hiszem, hogy mindnyájunkban lakozik a teljesség,
mely csak azt kívánja tőlünk, hogy felismerjük és tökéletesítsük,
azért, hogy megteremjük a béke és szabadság, a jószág
és szépség gyümölcseit.

Hiszem, hogy az erő, melyet kaptunk
azért adatott, hogy teljesítsük, amire elhívattunk.
Hiszem, hogy a Lélek munkálkodik bennünk
Megszabadít minket a félelmeinktől és aggodalmainktól.
Hiszem, hogy a gyengeségeink alázatosságra tanítanak
és arra, hogy ne ítéljük meg másokat.

Hiszem, hogy a hitünk mindennap újjászületik:
gyökereit az előttünk járókból meríti.
Egy teremtett hely és kultúra gyümölcse ő.
Arra hivatott, hogy megdicsőüljön.
Hiszem, hogy szükség van a kétségre, hogy soha ne érezzük úgy, megérkeztünk,
mert minden utat végigjárva ismerünk meg.

Hiszem, hogy semmilyen vallási vagy világi örökség
nem őrzi meg a teljes Igazságot.
Ellenben hiszem, hogy a vallások és a társadalmak együttműködve
minden tökéletlenségükkel kötelesek megvédeni a világegyetem erkölcsét,
amely nélkül a megsemmisülésbe rohanunk.

Hiszem végül, hogy az „Ember felülmúlja az Embert”,
mert minden gyengeségünk, önzésünk és hiányosságunk ellenére
magunkban hordozunk egy magunknál nagyobb ént.
És ez számomra egy örökké tartó csodálat.

Fordította: Balázi Noémi

PRO URBE DÍJ
SZÉKELYKERESZTÚR – 2005

Laudatio
Sófalvi Jenő tiszteletére – post mortem

Amikor Sófalvi Jenő a Küküllő Művészete Szövetkezet nyugalmazott elnöke, festőművész, a székelykeresztúri unitárius egyházkör egykori felügyelő gondnoka, a székelykeresztúri egyházközség tiszteletbeli jegyzője, főtanácsi tag életművének méltatásához kezdek, teszem ezt azzal a meggyőződéssel, hogy Ő mindig tudta, vallotta és élte, hogy Székelykeresztúrt a polgári értékek tartották meg és emelték arra a szintre, hogy meghatározó legyen a Kisregió életében és a Székelyföld számára egyaránt.

Melyek voltak ezek a polgári értékek? Miért fontos, hogy életünk részévé, meghatározóivá tegyük újra azokat, hogy az önszerveződő és öntevékeny polgári társadalom rendelkezésére álló eszközeivel erősítse a nemzeti tudatot e térség magyarságában? E bevezetőben erről is szeretnék szólni.

Saját érdekünkben kötelességünk újra felfedezni értékeinket, megismerni múltunkat olyan módon, hogy jövőnket is biztosítva szervesüljön jelenünkben.

E térségnek, amelyben élt, mozgott és életművét megvalósította Sófalvi Jenő, megvolt és megvan a maga önálló értékrendje, önazonosságát jól és markánsan kifejező hagyománya, kultúrája, szellemisége. Elbizonytalanodó, kételkedő állapotunkban, állandó átmenetiséggel terhelt mindennapjainkban hajlamosak vagyunk minderről megfeledkezni, hagyjuk tudatunkban elhalványodni.

Ha összegezni akarnánk ennek a térségi értékrendszernek az egyes elemeit, a magam részéről hármat emelnék ki: ezek pedig egyrészt a történelmi hagyományok, a történelmi emlékezet, másrészt a polgári életforma, s végül – de nem utolsósorban – a keresztényi erkölcsi rend. Mindhárom erősen megtépzott, ami részben az elmúlt rendszer lélek-, szellem- és közösségromlásának, részben Székelykeresztúr város demográfiai képezék megváltozása miatt történt. Tudta ezt Ő is. És azt is, hogy kötelességünk közösen mindent megtenni újjászületőben vagy éppen kialakulóban lévő önazonosságunk megerősítéséért, ápolásáért. Hagyományaink és a történelmi emlékezet felelevenítésére, ha történetek is lépések, lényegesen kevesebb történt a polgári életforma és a keresztény erkölcsi értékrend megerősítéséért.

Sófalvi Jenő életpályája arra buzdít, hogy vállaljuk önazonosságunkat, hagyományainkat, értékeinket. Arra buzdít, hogy merjünk vágyani arra, ami a miénk és ne csak vágyakozzunk ezekre az értékekre, de legyünk képesek megismerni, megszerezni, tudatunkba beépíteni, büszkén vállalni, vállalni és cselekvő élettel tenni érte.

A polgári értékekről lehet a politikai retorika szintjén semmitmondóan beszélni, de Sófalvi Jenő élete arról szól, hogy alapvetően fontos a helyzetremtő konkrét cselekvés a városért, az emberért, a kis és nagyobb régióért, az emberek mindennapjaiban, érzéseiben, életformájában megmutatkozó,

önbizalmat adó kedvező változás és változtatás végett.

Azt is tudta, hogy kisebbségben élő magyar társadalmunknak szüksége van a közösségi élet új formáinak kialakítására, nemzeti önazonosságunkat megtartó polgári életforma közös megerősítésére.

Ezért akar már ifjúkorában kitörni az elődök életformájából a városi-polgári életforma felé. Ezért választja a kereskedelmi pályát. Erzi, tudja, hogy a polgári életforma minden buktatójával szemben is egy vállalható életforma, sőt a civilizáció és kultúra letéteményese.

Azt is tudta: ha célját el akarja érni, nem gondolkozhat másképp, csakis hosszú távon és székely konoksággal, a „ne add fel” tudatával kell végigjárnia, minden buktató, emberi gáncsoskodás ellenére a maga választotta utat.

Ezeknek tudatában élt, tett mindent az 1921. május 21-én, itt Székelykeresztúron született Sófalvi Jenő, akinek ősei firtosváráljai és tordátfalvi székelyek.

Középiskolai tanulmányait a székelykeresztúri Orbán Balázs Unitárius Főgimnáziumban végezte, ahol hitben, erkölcsben, szellemiségben olyan útravalót kapott, amely kitartott a több mint négy évtizedes ateista rendszer bukásáig.

Középiskolai tanulmányai után tanonc a textilkereskedelemben, majd segédként dolgozik 1941-ig, amikor Budapestre megy textilipari szakiskolába, ahol kirakatrendezői tanfolyamot is véggez. Mint tényleges szolgálatot teljesítő katona ragadja magával a háború. Annak és a fogságnak átélése után 1945 végén textil- és rövidárúkereskedést nyit szülővárosában. Időközben megnősül, s mint két gyermek apja találja az államosítás. Elveszik üzletét, mint a fogyasztási szövetkezet munkása dolgozik pár évig, de innen is mennie kell – papi családból nősült s ez főbenjáró bűn volt – Gyulakútára kerül villanyszerelőnek.

Közben elvégzi – a „ne add fel” tudatával a textilfestő tanfolyamot, s 1956-ban a Marosvásárhelyi Népművészeti Szövetkezet textilfestő részlegének vezetője lett, természetesen Székelykeresztúron.

Az ötvenes évek közepére nemcsak a hagyományos gazdálkodási rendszer szűnt meg, helyenként máról holnapra, hanem az a szemlélet is, mely a falu művészetét létrehozta és fenntartotta. S egyúttal megkezdődött az elvándorlás máig tartó folyamata, amelyet csak egyféleképpen lehetett megakadályozni: olyan munkahelyeket kellett teremteni, amelyek egész éven át megélhetési lehetőséget biztosítottak, s ebben a háziiparra alapozott szövetkezeti mozgalom sok reménnyel kecsegtetett. Ezt a helyzetet ismerte fel Sófalvi Jenő és nyomban munkához is látott, és mert hitt kezdeményezése sikerében, értékmentő munkássága sikerrel is járt. Egyre-másra alakultak a különféle részlegek – festett textília, szedettes, kósárfonás, kerámia, ágynemű, székely ruha, népi

szóttas, fafaragás, kukoricaháncs-fonás, vert csipke – s az alkalmazottak száma Székelykeresztúron és a régióban meghaladta az ezret. Atszervezések után 1971–73 között a Küküllő Művészete Szövetkezet néven önálló egység lett. Megismertette az országot-világot a faragó emberek és szövőasszonyok, a fazekasok és csipkeverők keze alól kikerülő munkákkal.

Ez a mozgalom hozzájárult a város és környéke ízlésvilágának alakításához is, hisz eltűntek az otthonok faláról a giccs és bővli és saját szövésű, népies textíliák foglalták el helyüket.

A polgári élet tartozéka az állandó munka a közösségért. Életének ez adott mindig igazi értelmet, ezért vette ki részét a sport, dalárda, színjátszás éltetéséből, vállalta a Csekefalvi utca felelőseként, a Szőlőhegyi Hegyközség elnökeként a közösségért való állandó munkát, tevékenységet, ez által volt az unitárius egyházközség jegyzője, főtanácsi tag és a székelykeresztúri unitárius egyházkör felügyelő gondnoka.

Nyugdíjba vonulása után újra kezébe vette a 18 éves korában letett ecsetet, ami az egykori kereskedőből népművészeti szakértővé vált Sófalvi Jenő életének új értelmet adott. A bűvópatakként őrzött tehetségének remekeit őrzi a székelykeresztúri unitárius templom kazettás mennyezete, karzatai és padjai, két festészeti kiállításának remekei, amelyek arról szólnak, hogy az „ember nemcsak a kezével fest, de szívével is, és aki megőrzi a reményt és lelke szabadságát, az nem marad szégyenben”.

Egy gazdag életút, áldozatkész, várost, népet, nemzetet szolgáló életpálya rövid bemutatásával teszem tiszteletemet Sófalvi Jenő szeretett testvérünk emléke előtt, és fejezem ki abbéli örömet, hogy ha post mortem is, de közösségünk ez alkalommal a PRO URBE kitüntetéssel fejezi ki elismerését a városáért tett szolgálataért.

Székelykeresztúr, 2005. október 23.

Szombatfalvi József
unitárius esperes

Egy konferencia a Gyula és Környéke Szórványgyülekezetben

November 26-án ismét hallatott magáról a Gyula és Környéke Szórványgyülekezet, illetve az idetartozó községek unitárius vallásközössége.

Ezen a napon tartották Gyula város Polgármesteri Hivatala támogatásával és az Erkel Ferenc Múzeum Barátainak Egyesülete közreműködésével, de. 10 órai kezdettel azt az Unitárius Konferenciát, amelyen Balácsi László füzesgyarmati lelkész, a MUE püspökhelyettes-főjegyzője köszöntője után, dr. Németh Csaba, a Békés megyei Múzeum Történeti Osztályának vezetője, az Erkel Ferenc Múzeum Baráti Egyesületének titkára tartott előadást „János Zsigmond, az unitárius erdélyi fejedelem” címen.

Az előadó annak az unitárius erdélyi fejedelemnek rövid életútját mutatta be, – nem unitárius forrásokra hivatkozva – aki 1540. július 7-én született Budán és 1570. március 14-én fejezte be életét.

A mintegy 60 főt kitevő hallgatóság megismerhette a XVI. sz. Európa legszabadelvűbb uralkodóját, aki az önálló Erdélyi Fejedelemség élén állva hirdette ki Erdélyben a vallás szabad gyakorlását biztosító törvényeket.

Tudvalevő, hogy a nem unitárius irodalom János Zsigmond tevékenységének kibővítése szándékával, úgy személyét, mint uralkodását lealacsonyítani törekedett. Ezért jólesett nem az Unitárius Egyház tagjai közé tartozó tudóstól olyan ismertetést hallani, amely korabeli idegen anyanyelvű és nem unitárius kortársaknak való hivatkozással mutatta be az önálló Erdélyi Fejedelemség első és egyben unitárius fejedelmét. A második unitárius fejedelem Székely Mózes volt (1553–1603) kit 1603-ban a „tábori országgyűlés” választott fejedelemmé, de még a megválasztás évében, a Ráduly vajda ellen a brassói papírmalom melletti csatában életét vesztette,

Az előadást – e beszámoló írója – a Duna–Tisza közti Szórványegyházközség lelkészének „Az Unitárius Egyház költészete” c. előadása követte, melyben az unitárius egyházi énekszerzőket és azokat az ismertebb unitárius költőket – szám szerint 12 egyházi énekszerzőt és 22 költőt mutatott be, akik önálló verseskötettel jelentkeztek.

A konferencián Balácsi László lelkész-főjegyző atyánkfia – egyházalapító püspökünk Dávid Ferenc arcképének egyes villanásait mutatta be, ez-

zel is elősegítve az alapító, vértanú püspök jobb megismerését.

A konferencián jelen volt Pálffy László egyházunk h. főgondnoka és kedves felesége, Gergely Felicián a budapesti Bartók Béla Egyházközség gondnoka és mindkét lelkész felesége.

Itt kívánom kihangsúlyozni, hogy a Füzesgyarmati Egyházközség hatalmas lendülettel igyekszik a Gyula és Környéke Szórvány életének föllendítésén. Jól emlékszem, hogy még diák és teológus koromban volt az Egyháznak egy Balácsi Lászlóhoz hasonló tevékenységű világi vezetője, név szerint Kovács Kálmán (1883–1952) tanügyi főtanácsos (Kovács János és Kriza Lenke fia) aki olykor egy nap leforgása alatt, több, egymástól távol eső városban is megfordult s vita tárgyát képezte, hogy melyik nap és hol tartózkodott? Ilyen

aktivitással rendelkezik Balácsi László lelkész-főjegyző atyánkfia is, aki pl. a konferencia lezajlása után több szórványban is megfordult.

Az a füzesgyarmati egyházközség, amely a múltban, főleg a felekezeti-, majd az osztályharc nehéz időszakában képtelen volt folyamatosan lelkészi állás betöltéséről gondoskodni, most Balácsi László személyében olyan lelki vezetővel rendelkezik, aki otthon érzi magát Füzesgyarmaton, vasárnapról vasárnapra megtölti híveivel a templomot, előadásokat tart, rendezvényeken van jelen, egy szóval, mint gyülekezetépítő végzi feladatát.

Adja Isten, hogy munkáját – miként tette eddig is – Egyházunk felvirágoztatására végezze.

Kelemen Miklós

Mi is protestánsok vagyunk!

Alkalmam nyílt ott lennem 2005. október 30-án az Országos Protestáns Napok záróeseményén, a Kongresszusi Központban megtartott Kulturális Esten.

Színvonalas volt a művészeti műsor. Okos, szép szavak hangoztak el több avatott megszólaló szájából. Jó érzéssel töltött el, hogy adományokat gyűjtöttek az udvarhelyszéki árvízkárosultak javára.

Most mégsem az a szándékom, hogy langyos méltatást írjak a történetekről, hanem csak felteszek néhány kérdést:

1. Hogyan lehet, hogy a protestáns estet megnyitó Krisztus-dicséretet a baptista egyházelnök és a metodista szuperintendens vezette?

2. Hogyan, hogy többször is hallhattuk: csak két történelmi protestáns egyház van?

3. Hogyan szabad a protestantizmus, sőt az ökumenizmus eszméjének ismételt hangoztatása mellett célzatosan így agyonhallgatni az egyetlen magyar lelkekben gyökerezett vallást: az éppenséggel protestáns unitarizmust, amely az első kimondója és törvénybeiktatója a vallásszabadságnak?

Látnivaló, hogy kérdéseimmel nem az uralkodó közfelfogásnak kívánok hódolni, vagy bárkit is meggyőződésében megsérteni.

Mégis: ha sikerül egyeseket elgondolkoztatnom, az is jobb, mint a közöny, amely kis létszámú, de lélekben gazdag egyházunkat övezi.

Sapientia sat!

„péel”

Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet

400105 Kolozsvár, 1989. December 21. u. 9.; office@unitarian.ck.edu.ro
tel. és távfaxszám: (0040)264-450284, -593236; maroktelefon: 0744-779953, 0742-1267596

A MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUS EGYHÁZ FŐGONDNOKÁNAK Budapest

Főtisztelendő főgondnok úr!

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet 2005. november 4–5-én tartja az Egyház- és nemzetértörténelmi vetélkedőt Kolozsváron, valamint a Dávid Ferenc emlékzarándoklatot Déván.

Az Egyház- és nemzetértörténelmi vetélkedő du. 17 órától kezdődik a János Zsigmond Unitárius Kollégium dísztermében. Idei kiírásunk kiemelt témái: nemzetértörténelemből I. László király élete és kora, egyháztörténelmi vonalon pedig az unitárius adományozók és alapítványtevők személye, munkássága.

A nyolcadik alkalommal szervezendő Dávid Ferenc ifjúsági emlékzarándoklat folyó év november 5-én 14 órától kezdődik a dévai várban és a következő programrészekből áll: a zarándoklat találkozása a vár lábánál, zászlóbontás és közös felvonulása a várba (13.30–14.00 között), ünnepi istentisztelet, üdvözlő beszédek, várjáték, gyertya- és fáklagyújtás közben koszorúzás. A zarándoklat a helybeli leányegyházközség gyülekezeti házában korabeli énekek előadásával és teázással ér véget.

Jelen irattal szeretettel meghívjuk a szóban forgó rendezvényeinkre és tisztelettel megkérjük egy, a résztvevőkhöz intézendő üdvözlő beszéd megtartására. Remélt részvételének körülményeit személyesen egyeztetjük.

Kolozsvár, 2005. október 24. .

Életére Isten áldását kérve, tisztelettel üdvözlőjük:

Rác Norbert
alelnök

Sándor Krisztina
főtábornok

Szabó László
elnök

Magyarországi Unitárius Egyház
Főgondnok

Szabó László elnök úr részére
Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet
Kolozsvár

Tisztelt Elnök Úr!

Örömmel vettem kézhez meghívásukat az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet által megszervezett, 2005. november 4–5. között sorra kerülő Egyház- és történelmi vetélkedőre valamint a Dávid Ferenc emlékzarándoklatra. Korábban betervezett egyházi kötelezettségem miatt azonban nem tudok személyesen jelen lenni e különösen reményteljes találkozón.

A meghívóból kiderül, hogy ebben az évben a vetélkedő egyik fő hangsúlya az elmúlt évszázadok unitárius adományozói munkásságának feltárása. Ennek a fejleménynek különösen örülök, ugyanis azt gondolom, hogy ha egy közösség nem ismeri a múltját, ha lemond őseinek megismeréséről, a jövője is bizonytalanná, törékennyé válik. Azok az unitárius hívők, akik a közösség szempontjait az egyéni érdekek fölé tudták emelni – de legalább a személyes ambícióikkal azonos szinten viszonyultak azokhoz – adták az egyházfenntartó adományozók színe-javát, közülük kerültek ki a legismertebb presbiterek és gondnokok. Meggyőződésem, hogy manapság is nagy szüksége lenne Egyházunknak áldozathozatalra felkészült, az Egyházáért és nem az Egyházból élő testvérekre. A XXI. század kihívásainak szakszerű megválaszolása csak a közösség érdekében munkát vállaló hívők jelenlétével lehetséges.

Elanyagiasodott világunkban különösen fontosnak gondolom, hogy az individuum tudjon és akarjon felebarátain önzetlenül segíteni. Az adakozás, az ajándékozás öröme messze felülmúlja a

megajándékozottban kiváltott érzelmeiket! Nagyon bízom benne, hogy a vetélkedő résztvevői közül sokan fognak unitárius közösségeinkben szerepet vállalni, egyházközségeinknek oszlopos tagjaivá válnak az elkövetkező években!

Jómagam egy szabadelvű unitárius családban nőttem fel: Édesapám a megismételhetetlen felebarát vagy testvér és a közösségi érdek iránti alázatra egyaránt tanított. Nem tévedett: a kettő egymást kiegészítő és nem kizáró tartalom és szándék! Nagypapám számára az Erdélyi Unitárius Egyház – megkockáztatom –, fontosabb volt bármilyen másnál. Életét és munkáját ennek szolgálatába állította. (Kíváncsi vagyok, hogy a vetélkedőn szóba kerül-e majd a személye?!). Engem felmenőim iránti tiszteletem is az Egyház szolgálatára kötelez!

Végezetül engedjétek meg, hogy a Magyarországi Unitárius Egyház nevében sok sikert és tartalmas együttlételet kívánjak a résztvevőknek és hangsúlyosan gratuláljak a szervezőknek!

Életükre Isten áldását kérve, szeretettel üdvözlöm Önöket:

Elekes Botond s. k.

Történelmi vetélkedő Kolozsváron

Az egyháztörténelmi vetélkedő témája az adományozók és alapítványtevők élete és munkássága volt. Nemzetünk történelméből a versenyzőknek Szent László király életét és korát kellett részletesen ismerniük.

A vetélkedőre 26 versenyző jelentkezett: 12-en egyháztörténelemből és 14-en nemzetértörténelemből.

A vetélkedő nyertesei:

Egyháztörténelemből: I. díj: Vas Réka (Sepsiszentgyörgy), II. díj: Péterfi Dénes (Kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium) és Mátéfi Tímea (Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium), III. díj: Dimény Hajnalka (Vargyas).

Nemzetértörténelemből: I. díj: Ferenczi Norbert (Kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium), II. díj: Timár Zsolt (Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium), III. díj: Farkas Mancika (Vargyas).

.....

Dávid Ferenc emlékzarándoklat Dévára

A verseny vetélkedői, a teológiai hallgatók és az ODFIE szervezőcsapata két autóbusszal indult Kolozsvárról november 5-én reggel. Dévára megérkezve a hegy aljában gyülekeztek, és várták a többi zarándoklót, majd gyalogosan mentek fel a tetőre. Istentiszteletet tartott Rác Norbert V. éves teológiai hallgató, az ODFIE alelnöke. Köszöntőbeszédet mondtak: Kolumbán Gábor főgondnok, Patrubby Miklós az MVSZ elnöke, Koppándi Zoltán a dévai leányegyházközség lelkésze és Nagy Ferenc nyugalmazott lelkész.

A részletes beszámoló az Unitárius Közlöny 2005. novemberi számában olvashatók.

Könyvbemutató Budapesten

A Magyarországi Unitárius Egyház és az Erdélyi Unitárius Egyház szervezésében, a Budapesti Unitárius Egyházközség tanácstermében, 2005. november 30. du. 6 órakor mutatták be Kénosi Tózsér János – Uzoni Fosztó István: Az Erdélyi Unitárius Egyház Története I. című kötetet.

Az ünnepség fővédnöke Elekes Botond főgondok volt, aki üdvözölte a megjelenteket és előadó-

kat. Dr. Szabó Árpád püspök megnyitó és Rázmány Csaba püspök záró gondolatai egységes keretbe foglalták a rég várt eseményt.

A könyvet bemutatta Dr. Jankovics József irodalomtörténész (MTA Irodalomtudományi Intézet) valamint a kiadásról Dr. Balázs Mihály irodalomtörténész (Szegei Tudományegyetem) beszélt.

Lelkészszentelő Zsinat Csokfalván

2005. november 26-án

A Csokfalván megtartott Zsinat lelkésszé szentelte Lakatos Csilla miskolci lelkésznőt is Rázmány Csaba püspök jelenlétében és áldásával.

Az Unitárius Élet hasábjain is kívánunk a lelkésznőnek eredményes és sikeres lelkészi munkát.

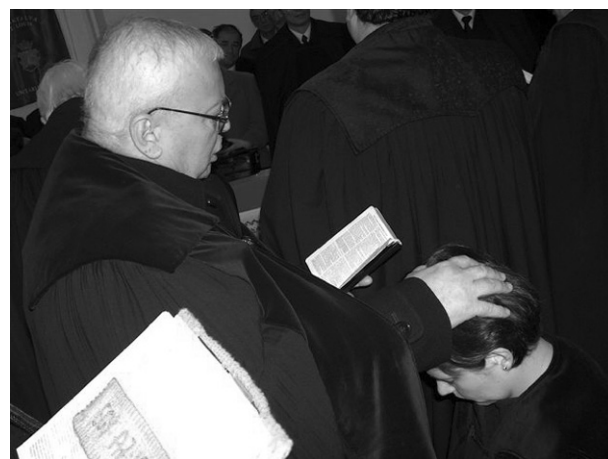
Lelkészszentelő zsinati ülés Csokfalván

„Senki meg ne vessen ifjú korod miatt, hanem légy példája a hívőknek beszédben, magaviseletben, szeretetben, hitben, tisztaságban.” 1Tim 4,12

Az Erdélyi Unitárius Egyház Zsinata november 26-án tartotta 2005. évi ülését, a Maros megyei Csokfalván. Az ülés egyetlen napirendi pontja azon fiatal lelkészek felszentelése volt, akik a legutóbbi zsinati ülés óta eltelt három évben gyakorlati segédlelkészi kötelezettségeiknek eleget tettek, majd azt követően Kolozsváron lelkészképesítő oklevelet szereztek.

Idén tizennégyen indultunk el lelkészi pályánk útján, név és szolgálati hely szerint a következők: András Benedek (Székelykeresztúr), Bálint Róbert (Petrozsény), Bodor Rozália Piroska (Tordatúr), Csáki Levente (Kénos), Fekete Béla

Gyula (Bágyon), Fülöp Dezső Alpár (Ádamos), Jakabházi Béla Botond (Nyomát), Kádár Attila (Kadács), Koppándi-Benczédi Zoltán Attila (Lupény), Lakatos Adél Csilla (Miskolc), Orbán Erika (Kolozsvár), Pálffy Tamás Szabolcs (Marosszentgyörgy), Szabó József Csaba (Alsórákos), Szász-Cserey Katalin (Firtosmartonos) és ifj. Szombatfalvi József (Homoródszentmárton).

Mi, újonnan felszentelt lelkészek, teológusokként nagyjából azonos időben voltunk a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának hallgatói, s így többnyire együtt éltük meg a papnövendéki mivolt szépségeit és nehézségeit, mi több, közösen terveztük, álmodtuk meg lelkészi létünket. A teológiai tanulmányaink elvégzése után mindannyian munkába kezdtünk küldetésünk helyén, s azóta is igyekszünk legjobb tudásunk szerint dolgozni, korábbi álmainkat valóra váltani. A

zsinati ülés keretei közt tartott felszentelési ünnepség pedig – meglátásom szerint – annak ünnepélyes kifejezése volt, hogy az Erdélyi Unitárius Egyház méltónak talált minket arra, hogy a továbbiakban is lelkészi munkával bízson meg. Mindenekelőtt Istennek adunk hálát, hogy e szép napot megérhettük. Ugyanakkor családunknak, szeretteinknek mondunk köszönetet, hiszen áldozatvállalásuk nélkül célba érésünk reménytelen próbálkozás lett volna. Továbbá köszönettel tartozunk tanárainknak, akik teológiai tanulmányaink során belénk vetett bizalommal, reménységgel formáltak, alakítottak, tanítottak, s végül, de nem utolsósorban az Erdélyi Unitárius Egyháznak, hogy lelkészi pályára való felkészülésünket komoly áldozatok árán lehetővé tette.

Az alábbiakban a csokfalvi zsinati ülés történéseit próbálom meg röviden összefoglalni.

Az ülést Szabó László közügyigazgató, alkalmi imájával nyitotta meg. Ezt követően Máthé Dénes főgondnok megnyitóbeszédében üdvözölte a Zsinat jelenlevő tagjait, majd Rázmány Csaba, a Magyarországi Unitárius Egyház püspöke a maga és a magyarországi unitáriusok nevében köszöntötte a jelenlevőket.

A felszentelendő lelkészek név szerinti bemutatása után zsinati istentiszteletre került sor, amelyen Farkas Dénes esperes mondott ünnepi szószéki beszédet.

Dr. Szabó Árpád, az Erdélyi Unitárius Egyház püspöke lelkészszentelési beszéde után az istentiszteleti és szertartási rendben megfogalmazott kérdéseket intézte a felszentelendő lelkészekhez. Dr. Rezi Elek főjegyző irányításával a felszentelendők letették az alkalmi esküt.

Eskütétel után a püspökök, főjegyző, esperesek, teológiai tanárok, előadó és felkért lelkészek a felszentelendők fejére tették kezüket, és egy-egy bibliai idézetet mondtak, majd Dr. Szabó Árpád püspök Isten áldását kérte a felszentelt lelkészekre.

Áldás után az újonnan felszentelt kinevezési sorrendben beírták nevüket a felszentelt lelkészek anyakönyvébe, majd átvették a lelkészi okleveleiket, amelyeket Dr. Szabó Árpád püspök adott át egy-egy bibliai idézet kíséretében.

A fiatal lelkészek nevében Fekete Béla mondott köszönetet a jelenlevőknek. Lázár Levente lelkész a vendéglátó egyházközség nevében a csokfalvi templomot ábrázoló fametszettel és Bibliával ajándékozta meg az ünnepeltek. Alulírott lelkész a Magyarországi Unitárius Egyház Elnökségétől értékes könyvajándékot vettem át, amelyet Rázmány Csaba püspök adott át, s amelyet ezúton is tisztelettel megköszönök.

Az istentisztelet keretén belül úrvacsoraosztásra került sor, előtte Szász Ferenc brassói lelkész mondott előkészítő beszédet. A felszentelt lelkészek úrvacsoravételét követően a jelenlevők – lelkészek és világiak egyaránt – úrvacsorát vehettek.

Az istentisztelet után Máthé Dénes főgondnok osztotta meg gondolatait, majd berekesztette a Zsinat ülését.

E rövid összefoglaló nyilván nem tudja átadni azt a felemelő hangulatot, amelyben a jelenlevők részesültek. Akik ott voltunk, olyan élményben

osztottunk, amely minden korábbi elhatározást megerősít, újabb terveket és álmokat szül. Kérjük Istent, azok valóra válásában segítsen mindannyiunkat, most elindulókat és úton levőket egyaránt!

Lakatos Csilla, lelkész

Akik előttünk jártak

Dr. Bényi Lászlóné Dr. Supka Magdolna. Élt 91 évet

„A halállal, mely holnap elragad, csak úgy dacolhatsz, ha utódod marad” – idézte drága halottunk a XI. kerületi Dávid Ferenc- emléktábla megkoszorúzására alkalmával 2004. november idusán, a shakespeare-i bölcsességet, és folytatta: „ez a hedonista és preventív világ keményen lesújt azokra, akik nem követik a divatosan streamlined-nak mondott, egyenirányított életformát. Ennek elviseléséhez nagyon sok erő kell, amivel nem mindig rendelkezünk, és a kiszolgáltatottságunk és tehetetlenségünk miatt a körülmények helyett gyakran magunkban és egymásban kezdjük keresni a hibát”.

Noha sokszor nagyon görgyös és nagyon „hosszú az út lélektől lélekgig”, ha reményünket veszve nagyon is gyakran érezzük úgy, hogy hiába „küldözzük a szem csüggedt sugarát”, mert „köztünk a roppant, jeges úr lakik” mégsem lehetetlen áttörni a meg nem értés közöttünk magasodó, egymástól elidegenítő válaszfalát. Egymást szolgálva legyünk egységesek!

Ez volt Dr. Supka Magdolna röviden megfogalmazott életfilozófiája.

Mi emberek csak akkor ismerjük meg embertársunkat igazán, amikor a ravatalra kerül, amikor először dobban belénk a tudat, hogy többé nem fogjuk őt látni. Igazán megismerni valakit, csakis a halálban lehet. Amíg velünk van, amíg vele együtt éljük mindennapjainkat, olyannak látjuk embertársunkat, mint amilyen abban a pillanatban. A halál és az eltávozás szomorú pillanatában, pedig olyannak, mint amilyen Ő a maga valóságában, mint amilyen lényegében. Mindez azért van, mert a halál nem más mint egy ablak melyen át könnyes szemünk az örökkévalóságba tekint. Az örökkévalóságba tekinteni pedig annyit jelent, hogy ha csak egy pillanatra is de mindenképpen szembekerülünk Gondviselő Istenünkkel, szerető édes Atyánkkal. Ez az a pillanat amikor a maga valóságában mérjük fel embertársaink igazi életét, annak értékét és lényegét.

Ilyenformán elmondhatjuk, hogy Dr. Supka Magdolna életét, e gyászos szomorú ravatalig fel sem mértük, nem is kategorizáltuk, mert nem volt rá szükségünk, mert naponta láttuk, mert naponta beszéltünk vele, mert naponta hallottuk jóságos és szeretetteljes szavait, mert naponta láttuk áldásos munkáját, mert naponta éreztük kezének könnyeket letörölő, és simogató jóságát. De most, amikor már nem ölel, nem szól, nem ad, nem dicsér és nem marasztal el, tudjuk meg igazán, hogy ki is volt számunkra Dr. Supka Magdolna művészettörténész, aki egész életét annak a nagyszerű jézusi gondolatnak jegyében élte, hogy a fáklya magát emészti meg, hogy másoknak szolgáljon.

Ez az élet 91 évvel ezelőtt indult egy művészi hajlammal megáldott családból, ahol az édesanya rajztehetség, az édesapa dr. Supka Géza régész, író, újságíró,

A Világ és a Literatura lapok főszerkesztője, hazánkban a könyvnap 1927-beni elindítója. A Veres Pálné Gimnázium elvégzése után elvégzi a Pázmány Péter Tudományegyetem művészettörténet-olasz szakát. Fiatalon színeszetet is tanul, több darabban szerepel is, de ez irányú pályafutása a háború miatt félbeszakadt. Első férje Feja Géza az író. Második férje Bényi László festőművész, művészettörténész. Egész életét a művészet világában aktívan töltötte, miközben folyamatosan mások, főleg a fiatal tehetségek segítségével fáradozott. Így aztán rengeteg tisztelője van a fiatal tehetségek körében. Elsősorban a grafikusok pártfogója volt. Azon kevesek közé tartozott, akinek minden megnyilatkozásakor szabadon cikáztak gondolatai. Bármilyen beteg is volt felkérésre mindig elment rendezvényt, vagy kiállítást megnyitni, mint ahogyan azt három héttel halála előtt is tette.

Erős egyéniség volt, akinek egész élete arra koncentráldott, hogy másoknak adjon, hogy másokon segítsen. Ez a tulajdonsága vonatkozhatott a természetesen családjára is, amikor például saját születésnapján a jelenlevők között ajándékokat osztott. 70 éves születésnapján nagy öröm és boldogság érte, amikor azok a művészek, de főleg a grafikusok, akiket támogatott, egy nagy születésnapi ünnepséget rendeztek, az iránta érzett hála és szeretet nyilvánítása gyanánt a Fészek klubban.

14 könyvet írt melyek a legtöbbször csak nehézségek árán jelenhettek meg. Élete egyik legnagyobb sikereként könyvelte el Aba Novák panorámafestményének méltó helyre való rendezését. Hosszú élete során rengeteg kitüntetést is begyűjtött, 1938 és 2005 között nem kevesebb, mint 12-t.

Ami után Bartók Béla, a nagy zeneszerző önként, senkitől nem kényszerítve felvette az unitárius vallást, sokan cselekedtek hozzá hasonlóan, így Dr. Supka Géza is, aki után az egész család, így leánya is unitárius lett. Dr. Supka Magdolna istenhívó asszony volt habár vallását a templomlátogatáson keresztül nem gyakorolta. Büszke volt azonban vallása egyszerűségére, és arra a nagyszerű tényre, hogy az unitárius vallás az egyedüli magyar alapítású vallás-, és hogy e vallás sugallatára mondták ki az erdélyi rendek 1568-ban a Tordai Országgyűlésen a vallás és lelkiismereti szabadság örök értékű törvényét. E hitben megnyugodva adta vissza lelkét 91 éves korában Teremtőjének, szeretett leánya karjaiban, aki egész életében mindent megtett, hogy megkönnyítse és meghosszabbítsa édesanyja életét.

Gondviselő Istenünk adjon elhamvadtt teste porainak békés és csendes pihenést ebben a gyönyörűen gondozott urnatemetőben, lelkének megnyugvást, Örökkévaló egy Istenünk örökkévalóságának honában.

**Rázmány Csaba
püspök**

Borbély Sámuel (1842–1915)

Ma a székelykereszturi Állami Tanítóképző unitárius igazgató-tanárára, a 90 évvel ezelőtt elhalálozott Borbély Sámuelre emlékezünk.

Borbély Aranyosrákoson született 1842. október 17-én, köznemes székely családban.

Iskolai tanulmányait Tordán kezdte és a kolozsvári Unitárius Kollégiumban végezte 1863-ban. Ezt követően Torma Károly régész, egyetemi tanár fiainak volt házitánítója. 1868/69-ben Kriza János és Brassai Sámuel tanácsára jogot és neveléstudományt tanult. 1869–1872 őszéig Désen, a naszód-besztercevidéki tanfelügyelői állást töltötte be.

1872-től 1886-ig a zilahi, majd a székelykereszturi Tanítóképző igazgató-tanára volt. Ez utóbbi helyen az iskola épületének vetette meg új alapjait: Szinnyi József bibliográfus szerint Borbély volt az első Szilágy megyei hírlap, a „Szilágy” alapító tulajdonosa és kiadó szerkesztője, majd Faluvégi Alberttel közösen szerkesztette a „Szilágymegyei Tanítótestület” című szaklapot (1877) és a Zilahi Kisedvédő Egyesület „Évkönyv”-ét. (1878).

Borbély tanári és igazgatói munkája mellett foglalkozott tanügyi, régészeti, történelmi jellegű munkák írásával is. Ezek a Kolozsvári Közlönyben, a Magyar Polgárban, a Keletben, az Erdélyi Népinevelési Értesítőben, a Budapesti Közlönyben, a Keletben, a Hazánkban, a Szilágysomlyóban és a Magyar Tanítóképzőben jelentek meg.

Fő munkája a Kolozsvárt 1883-ban megjelent „Szilágymegye földrajza” című, jutalmazott pályamű, mely másodszor 1885-ben Zilahon került kiadásra. A könyv második fele Szilágy megye történelmét mutatta be. A munkát Budapesten 1884-ben megjelent „Szilágymegye térképe” egészítette ki.

Tanügyi jellegű munkája „A székelykereszturi Állami Tanítóképző 25 éves történeté”-t ismertette. E munka foglalkozott a székelyföldi iskoláztatás kérdésével, az intézet történetével, a tantestület tagjaival és azok részletes életrajzával. A munka befejező része a folyó iskolai év eseményeit ismertette. (L. Borbáth Dániel. Ker. Magv. 1878. 2. sz. 104.old.) Tanüggyel foglalkozó írásai közül nagyobb figyelmet érdemlő a Kolozsvárt megjelent Kelet című napilapban közölt „A népiskolai tanfelügyelők”-ről írt ismertetése (1873. 278. sz.) és Tusnádon, Szilágyi Tanítótestület közgyű-

lésén is elhangzott – Bátos György tanító félszázados szolgálatát méltató – tanulmánya.

Régészettel foglalkozó munkája „A felőri pénzlelet”-ről címen a Kolozsvári Közlönyben jelent meg (1868). E munka főhívás a muzeális értékek megmentésére.

Történelmi jellegű munkája az Erdélyi Nevelésügyi Értesítőben (1874. 4–5-sz.), Eötvös József születésének 100-ik évfordulóján jelent meg. Ebben, a demokratikus szellemben nevelkedett, a vallásos érzést, az emberszeretetet és az igazságot ápoló minisztert mutatta be.

Írt értekezést a „Naprendszerünkről” címen, melyben a csillagászat akkori új módszereit ismertette.

A tudományhoz való viszonyát 1889. február 6-án, a székelykereszturi Dávid Ferenc Egylet ülésén fogalmazta meg. E szerint „a tudomány hatalmával a felvilágosodásért, az emberiség legbecsesebb kincséért, a lelkiismereti szabadságért kíván küzdeni.”

Borbély fiatalabb éveiben foglalkozott a költészettel is.

Verseit a „Remény” című zsebkönyv, a „Családi kör” és a „Székely Néplap” közölte.

A korabeli tudomány nagyra értékelte Borbélynak a székelyek eredetére vonatkozó adatait és írásainak humanista szellemét.

Nevelői munkája és irodalmi tevékenysége mellett Borbély szenvedélyes könyvgyűjtő volt. Könyvtára – többek között – 417 kötet XV–XVIII. századbeli könyvet is tartalmazott. Ő fedezte föl – a róla elnevezett – többnyelvű énekeskönyvet, a „Borbély-kódexet”.

Borbély életét Tordán fejezte be. Leszármazottai könyvtárát és gyűjteményeit az Erdélyi Múzeum Egyletnek ajándékozták. Kéziratait az akkori Egyetemi Könyvtárban és az állami Levéltárban nyertek elhelyezést.

Borbély életének és munkásságának leírásával alig-alig találkozni.

Rövid ismertetést Szinnyi József „Magyar írók élete és munkái” (1891) című könyve, a „Pallas Nagy Lexikon” (III. k.) és a Keresztény Magvető néhány száma (1883. 1978) közölte. Sajnálatos módon az 1981-ben megjelent Romániai Magyar Irodalmi Lexikon sem említette nevét.

Kelemen Miklós

Nagyanyó mesél: Ő volt az egyetlen unokám...

Nem mindennapi élményben volt részem, illetve a vagonnyi utasnak kora nyáron a Püspökladány–Vésztő között közlekedő vicinálison. Egy szemüveges, ősz hajú, mama korú hölgyet segítettem fel csomagjaival a magas lépcsőkön. Hálálkodása folytán vettem észre, hogy nem hall jól, mert feltűnően hangosan beszélt. Aztán bent, amikor kitudódott, hogy egy a célja utazásunknak, és kiléteiről is tudomást szerzett, elindult egy olyan beszédfolyam, ami lekötött egészen hazáig. Nem kellett kérdezni, emelt hangját az egész utazóközönség hallhatta és megdöbbenően figyelte minden korosztály a tragikus élet minden történéseit...

...En is Füzesgyarmaton születtem, régi zenész családban, édesapám a település más zenészeivel sokat mulatatta az embereket a régi világ hangulatos kocsmáiban, a parasztromantikus csikós világban éppen úgy, mint a közös gazdálkodás világában, de már romantika nélkül... Aztán meghalt a jókedv, meg édesapám is, elhalt a zene a szórakozóhelyeken. Családot alapítottam, három gyermekünk született, de a magyar módi szerint a házasságom tönkrement, én gyerekeimmel a fővárosba költöztem. De bár ne tettem volna, hiszen úgy szeretem most is falumat (időközben várossá lett!), hogy nem bírom ki egy hétig, hogy haza ne jöhessenek. Vettem is egy kis, lelakott házat a Baross utcában, amit rendbe tettem, és ott életem éveimet, számadásra készülve. A fővárosban kemény, nehéz munkával tartottam, neveltem gyermekeimet egy nem nagyon sikerült második házasságban. Gyermekeim lassan kiszálltak a fészekből. Egyik lányom elment Ausztráliába, ahova én is voltam látogatni több alkalommal (jól szituáltsága meglátszott a nyakán, kezén csillogó ékszerekből – B. L.), a másik lányom itthon alapított családot, a fiam is elérte célját. Három gyermekem után egy unokának örvendezhettem, illetve örvendeztem, mert itt kezdődik életem, életünk nagy tragédiája... Ebben a kereső világban észrevettem, hogy lányom élete mind kuszáltabbá válik. Ahogy az unokám nőtt, az öröm helyett mindinkább a zárkózottság lett úrrá az édesanyján. Lassan házassága is kezdett megromlani, pedig jól éltek, és én is segítettem sokat, hiszen egyetlen unokámmal ók ajándékoztak meg. Kiderült, hogy lányom eljár már régóta oda, ahol az a szakállas szónok szövegel, ahol úgy zenélik az imádságot, ahol annyit bohóckodnak, tapsolnak, kezeikkel az ég felé hadonásznak, integetnek, még esnek is el, dülöngélnek. Tudja, tisztelendő úr, én református vagyok, és az a dolog rosszat sejtetett velem. Próbáltam lebeszélni lányomat, hogy tovább is odajárjon. Fájt anyai szívemnek látni, hogy a vejem is elhidegül tőle és az unokámtól. Balsejtelveim kezdtek beigazolódni, a házasságuk csődbe jutott, a vejem elment, elváltak. Abban a legnehezebb időszakban, amikor unokámnak a kora miatt a legnagyobb szüksége lett volna egy erős családi háttérre, édesapára. A lányom megpróbálta elvinni a férjét is abba a gyülekezetbe, de még rosszabbá vált a helyzet. Engem is meggyőzött, hogy menjek el vele néhányszor, de én még jobban megundorodtam attól, amit láttam ott. Anyagi helyzetük is zilálttá vált, ezért a szónok családát odavettem magamhoz. Láttam unokámnak vergődését, aki nem tudta feldolgozni édesanyjának a család fokozatos felbomlását. Mindent megpróbált a fiam és a másik lányom is, hogy jobb belátásra bírják a lányomat, de neki semmi sem volt elég és szent, hogy azért a gyülekezetért mindent tönkretessen. A szívem szakadt meg a tehetetlenségtől, de a lányom számára az a hely lett és maradt „a család”. Én tartottam el és tartom ma is, mert anyagiilag is kell támogatnia azt a „családját”, nem is kevés. A felbomlott családi kötések okozta kilátástalan

helyzetben az unokám sem tanult jól, nem szerzett megélhetést. Édesanyja őt is meg akarta téríteni, bevinni az „üdvözítő családjába”. A drága gyermek idegrendszere még törékenyebbé vált, hol visszahúzódo volt, hol kezelhetetlenül durva, agresszív. Mert nem akart az édesanyjával tartani, mind többet és többet gyözködte, lelkiileg terrorizálta az anyja ezért. Egy napon rettenetes dolog történt, az unokám felindultságában hasba szúrta az anyját, a lányomat. Szörnyű, szörnyű tragédia! A bíróság két és fél évre ítélte el az unokámat. Hála Istennek a lányom sérülése nem volt életveszélyes, és az unokám büntetését is felfüggesztették. Anyai, nagyanyai szívem azt súgta, hogy talán ez a szörnyű esemény lányomat is visszatéríti, és unokám élete is meg fog változni jó irányba, szakképesítést szerez, munkába áll. De nem így lett. Lányom a felgyógyulása után először a gyülekezetbe ment a rokonaival, az igazi családjával való kapcsolat helyreállítása helyett. Az unokám megdolgozását is tovább folytatta, ahogy mondogatta mindig, így akarja megmenteni az elkárhozástól... Szétesett család, apa nélküliség, lelki terrort folytató anya és mások miatt teljesen elvesztette a talajt a lába alól a drága unokám, és egy évvel ezelőtt (itt már fuldoklott a sírástól a nagymama, el is csuklott a hangja) felakasztotta magát. A lehető legszörnyűbb tragédia! Az egyetlen unokámat is elvesztettem! Kinek lehet hinni, kinek tudjak hinni, tisztelendő úr, ennyi szörnyűség után?! Vége az én életemnek is. Egyik lányom nagyon messze, a fiam éli a saját életét, a másik lányom még szörnyűbb helyzetben, mint én. Ezért is olyan jó, megnyugtató, ha hazajöhetek ide, ahol mégis boldogabb volt az életem, az életünk. Minek is kellett évtizedekkel ezelőtt elmenni innen? De, tudja mi a döbbenetes? Egy ideig, hosszú hónapokig a tragédia után a lányom nem járt a gyülekezetbe. Naiv anyai gondolataim azt súgták, hogy a kegyetlen lecke tanulságot szolgáltat. De nem. Egy idő után észrevettem, hogy lányom elmegy a szokásos időpontban, ő úgy mondta sétálni, de ismét visszajár a „családjához”. Ahhoz, amelyik mindent elvett tőle. Hogy tudjam ezt túlélni? Kinek lehet hinni? Az egyetlen, 20 éves unokám is oda, kinek higgyek?... Ehhez hasonló kérdések még feltörtek a nagymama lelkéből. Mérheteretlen fájdalommal tekintett jobbra és balra a kocsiban, választ remélve valahonnan a megválaszthatatlanra. A beállott mély csendet a megérkezéskori mozgolódás váltotta fel. Lesegítettem a kis csomagjával az állomáson, és elindult kerekcsomagszállítójával. En hamar hazaértem, mert az állomás közelében laktunk. Mielőtt elváltunk, adtam neki egy példányt legutolsó mellékletes lapunkból. Még utána tekintettem kapunkból, ahogy lassan battyog kis motyójával, de szinte görnyedtnek láttam a nagy lelki terhe cipelése alatt. Szerettem volna „okos” dolgokat mondani, de nem tudtam megfogalmazni. Az élmény hatása alatt, mikor családomnak meséltem, valami ilyesmit tudtam összehozni: Kedves kisírt szemű Nagymama, ha fájdalomra lehet egy kis gyógyító balzsam az én halk szavam, Te már tudod régóta, bárcsak lányod is ráeszmélne, hogy a feltett kérdésekre a válaszom nagyon egyszerű, de igaz: tudod kinek NEM szabad és lehet hinni. Túl nagy árat fizettél, fizettetek ezt megtanulni.

...Egyik hétvégén meghívókat osztogattam a heti piacon ismerőseinknek a közelgő Testvériség Kopjafája avatásra, székelyországi testvéreink látogatására. Találkoztam a Nagymamával is. Kérte, hogy adjak neki is egyet, mert el szeretne jönni a templomunkba, ahol gyermekkorra óta nem járt...

B. L.

Elfelejtett gróf: Bánffy Miklós, aki sokat tett a magyarságért 1873–1950

A régi Magyarország legelőkelőbbjei közé tartozott. Alig-alig volt magyar nemzetség, amely ilyen hosszú és ilyen régóta szüntelenül az ország leghatalmasabbjai közt helyet foglaló műltra tekinthetett volna vissza. A XV. század óta Erdélyben éltek, amíg Erdély önálló fejedelemség volt, mindig a fejedelmek főemberei vagy fő ellenségei voltak. **A Habsburgok uralma alatt két ágra szakadtak: egy bárói és egy grófi családra.** Ebből a grófi ágból származott **Bánffy Miklós.** Apja, nagyapja udvari főtisztviselő volt (apja „főajtónálló”, nagyapja „főpohárnok” címet viselte, ezek a címek 1848 után ugyan már nem jelentettek többet pusztán címmel, de viselőik országos befolyású emberek voltak.) Bánffy Miklós olyan körülmények közt nőtt és nevelkedett, hogy az lehetett belőle, amit akart.

A történelmet egy ideig kívülről és távolból figyelte. A forradalmaktól távol maradt, az ellenforradalom tömegvérengzéseitől undorodott. Amikor viszont Bethlen István került a kormány élére, hogy „konszolidálja” az országot, vagyis a győztes nyugati hatalmak előtt szalonképesek legyünk, akkor Bethleneknek szükségük volt egy demokrata hírű és kellő kultúrával rendelkező tárgyalóképes külügyminiszterre, aki közülük származott. Nem is találhattak erre Bánffynál alkalmasabbat, aki akkor még azt hitte, hogy a hasonlóan erdélyi, tehetséges és művelt Bethlen is polgári demokratikus rendszer kialakítására törekszik. Elvállalta tehát a külügyminiszterséget. 1921 áprilisától 1922. december 19-ig volt külügyminiszter. Erre az időszakra a következő események lehetnek jellemzőek.

A szerb királyi kormány előzetes tárgyalások után kiürítette Pécsét és Baranyát és augusztus 22-én magyar csapatok vonultak be Pécsre.

Augusztus 29-én Budapesten Magyarország és az USA békeszerződést köt, Bánffy eléri, hogy az USA a trianoni békeszerződést fenntartásokkal kezelje.

Szeptember 26-án Bánffy külügyminiszter Benes csehszlovák miniszterelnökkel tárgyal Brnóban. Szó esik a Csallóköz, Komárom, Losonc, Kassa magyarlakta területeinek újrendezéséről.

Október 11–13. között Velencében Olaszország közvetítésével megegyezés születik Sopron ügyében. Sopron hovatartozásáról népszavazás dönt.

Bánffy kapcsolatteremtő politikája miatt egyre gyakrabban került összetűzésbe mind a kormányzóval, mind a külügyminisztérium néhány munkatársával.

Bánffy szerint, sem erőszakossággal, sem fegyverrel, sem hangzatos jelszavakkal nem érhető el eredmény, csakis a szomszédainkkal és a nagyhatalmakkal óvatosan, türelmesen kiépített tárgyalási kapcsolat, az egymással szót értés vezethet sikerre.

Ezekkel a gondolatokkal utazott el Bánffy 1922 tavaszán a **Genovában** márciustól májusig tartó nemzetközi konferenciára, melyen először a legyőzött országok is részt vehettek.

Bánffy ezen a konferencián feltűnően függetlenítette magát, de egyszerűen azonban kapcsolatokat talált a legjelentősebb olasz, francia, angol politikusokkal, sőt szállásán felkereste Csicserin szovjet külügyi népbiztost. Bánffy arról tárgyalt Csicserinnel, hogy ha Magyarország felvonná a diplomáciai kapcsolatot a Szovjetunióval, a Szovjetunió támogatná hazánk Erdélyre vonatkozó óhajait. A tárgyalás során **Csicserin** a békerendszerrel kap-

csolatos szovjet álláspontnak megfelelően kifejtette, hogy **Szovjet-Oroszország nem ismeri el Erdély Romániához csatolását.** Az állandó szovjet-román határvillongásokra hivatkozva, újabb román határsértés esetére kilátásba helyezett egy Románia elleni katonai akciót, amelynek közvetlen célja nemcsak Besszarábia megszállása lett volna, hanem a román állam megbénítása is. Megemlítette Bánffynak azt az értesülését, amely szerint Románia támogatja Vrangel és Petljura fehérgárdista csapatait. **Bánffy megígérte a fellépést a szovjet-román konfliktus esetére,** de szükségesnek tartotta, hogy Magyarország ismerje a várható szovjet támadás időpontját, hogy időben felkészülhessen a Románia ellen indítandó diverzáns fegyveres akciókra, vagy egy tényleges katonai beavatkozásra. **Egy esetleges Lengyelország elleni szovjet támadás esetére Bánffy semlegességet ígért.**

Emiatt a kormányzó felelőségre vonta. Ilyen konfliktusok ellenére 1922 szeptemberében elutazott **Genf**be, a **Népszövetsége megalakulására,** Bánffynak köszönhető, **Ő harcolta ki Magyarországot felvételét.** A győztes hatalmak igyekeztek mindenáron megakadályozni Magyarországot felvételét. **Horthy kormányzó és köre hazatérésekor felelőségre vonta** és egyet nem értését fejezte ki Bánffy külpolitikai irányvonalával. Bánffy 1922. december 15-én este lemondott. Elment a kedve az egész politikától. Felismerte igazi nagy feladatát: **haza kell menni Erdélybe,** és a királyi Romániában őrizni, szervezni, fejleszteni a magyar irodalmat. 1926-ban végleg hazaköltözött. A román állampolgárság mellett döntött, és a magyar és román hivatalos politikával ellentétben a szomszéd népek megbékélését és megértő együttélését hirdette. Megszervezte az **Erdélyi Helikon** munkaközösségét és az ezzel azonos című folyóiratot. A munkaközösség elnöke, a folyóirat főszerkesztője volt. Fő támogatója volt a kor kitűnő erdélyi irodalmának. Szigorú, színvonalas bíráló, és baráti segítő. Biztosította az írók megélhetését és az olvasók jó könyvekhez jutását. Kolozsvári otthona a magyar irodalom találkozóhelye lett. De írni elvonult Bonchidára, a könyvei közé. Szerelmeivel – főleg színésznőkkel – a kolozsvári palotában élt, Bonchida az emlékek és a szellemi élet otthona volt. A rajz csaknem olyan szenvedélye volt, mint az írás. A Helikon többségében igen jó kiadványaiból sokat illusztrált. Ha írt, a szöveget rajzokkal díszítette. Bánffy bizonyos volt abban, hogy az arisztokráciára pusztulás vár Kelet-Közép-Európában. A fasizmust gyűlölte, a szocializmustól idegenkedett, bár Gaál Gáborról és kommunista társairól igen jó véleménye volt. De az ő útjuk idegen volt a polgári eszményképű arisztokratától, aki voltaképpen minden körben idegen maradt. De az élete nagyon hasznosnak bizonyult.

Az utókor nem bánt méltóan gróf Bánffy Miklóssal, sem mint politikussal, sem mint íróval. Művei megérdemelnék az újbóli kiadását, a megbékélési és népekkel együttélési politikája példaképe lehet a mai társadalomnak. A Magyarországtól elszakított részen élő lelkiismerete volt a nemzetnek. Sokat tanulhatunk tőle.

Bacsa Vilmos
(Gyula)

Egyházközségeink életéből

Bartók Béla Unitárius Egyházközség

Október 29-én, szombaton du. 6 órai kezdettel megtartottuk egyházközségünk templomában a Székelyudvarhely, valamint Székelykeresztúr és környékéről elszármazott unitáriusok találkozóját. A szószéki szolgálatot **Szombatfalvi József** székelykeresztúri lelkész-esperes tartotta és az ünnepi meghívott **Szász Jenő** székelyudvarhelyi polgármester volt.

November 20-án Dávid Ferenc emlékestiszteletet tartottunk, majd déli 12 órakor megkoszorúztuk a XI. kerületben levő Dávid Ferenc utcai emléktáblát.

Örömmel hozzuk unitárius híveink tudomására, hogy december 4-én, vasárnap felavattuk a XI. kerületben levő **Bartók Béla Unitárius Imaház- és Kulturális Központot** a Budaörsi út 40/b cím alatt.

Ezen ünnepi alkalommal, **Rázmány Csaba** püspök avatóbeszédet mondott. A katolikus egyház nevében **Brückner Ákos** ciszterci Atya és az

evangélikus egyház részéről **Blázy Árpád** lelkész köszöntöttek.

Újbuda önkormányzata részéről **Tóthné Vécsei Éva** tanácsosasszony és **Vida Zsolt** vallásügyi előadó voltak jelen és örömeiket fejezték ki, hogy unitárius egyházunk immár Újbudán is jelen van.

A Magyarországi Unitárius Egyház nevében **Elekes Botond** főgondnok mondott beszédet.

Avatóünnepségünk alkalmával kiállítást nyitottunk meg imatermünkben. **Szalontainé Kisgyörgy Zsuzsanna** és a festőművész, **Szinte Gábor** élménybeszámolót tartottak arról, hogy a franciaországi Saint-Simon község katolikus templomában miként állított emléket egy unitárius festő – azaz Szinte Gábor – II. Szilveszter pápáról. Művészünk munkájának fényképkiállítása megtekinthető ezután is, imaházunkban.

Avatóünnepségünket egy közös fogadás zárta.

Folytatás a 21. oldalon

Imaház- és kulturális központ-szentelés 2005. december 4-én

János 16,33 „Ezeket, azért mondom néktek, hogy békességetek legyen, mert a világban nyomorúságotok van, de biztatok és legyőzitek a világot”.

Mindenekelőtt engedjék meg nekem, hogy röviden beszámoljak arról a sziszifuszi munkáról mely a mai napot megelőzte. Sajnálom, hogy alig egy párunknak van tudomása arról, hogy milyen állapotban volt ez a hajlék, amikor azt bérbe vettük az Önkormányzattól. Annyira lepusztult állapotban volt, hogy annak bemutatására nem is ildomos most időt pazarolni. Lényeg az, hogy végre, nem kis nehézségek árán, a Bartók Béla Egyházközség híveinek és a XI. kerület, vagyis Újbuda Önkormányzatának támogatásával eljuthattunk e hajlék felavatásához, hogy az elkövetkező időszakban mint imaház és kulturális központ szolgálja a kerület unitárius és más vallású híveit.

Már most beszédem kezdetén engedjék meg nekem, hogy megköszönjem mindazoknak, akik valamit is tettek ez imaház és kulturális központ létrejöttéért, hogy az elnyerhette a mai formáját. Mindenekelőtt megköszönöm Vida Zsoltnak a kerület vallásügyi előadójának támogató munkáját, hogy Juhos Katalin polgármester asszony támogatásával bérbe vehettük ezt az ingatlant. Köszönöm Tóthné Vécsei Éva tanácsnok asszonynak lelkiismeretes támogatását és bátorítását, amivel ellátott minden alkalommal a Dávid Ferenc utcai emléktábla megkoszorúzásai alkalmával. Molnár

Gyula polgármester úrnak két alkalombeli anyagi támogatását, mely összegeket teljes egészében ezen ingatlan felújítására fordítottunk. Köszönünket és hálánkat annak reményében tesszük, hogy nemsokára az Önkormányzat eladja ezt az ingatlant és akkor az évi bérleti díjat a bérlemény további felújítására tudjuk fordítani, ugyanis nagy szükség van mielőbb kiépíteni a vizesblokkot, mely elengedhetetlen feltétele a közösségi létnek. Meg kell köszönjem Szathmáry Zsuzsa mérnök asszonynak, egyházunk presbiterének, hogy éjt nappallá téve munkálkodott kis csapatával együtt, hogy az imaház felavatása megvalósulhasson. Megköszönöm lelkészársamnak, Léta Sándornak, és Gergely Feliciánnak, egyházközségünk gondnokának, hogy sikeresen berendezték, és barátságossá tették e hajlékot. És végül, de nem utolsósorban megköszönöm gondnok asszonyunknak Sepsi Kovács Éva asszonynak a negyven darab szék adományát, mely adomány mintegy koronája lett az imaház berendezési tárgyainak.

Ezen rövid bevezető után el kell mondjam, hogy meg vagyok győződve, hogy többször is felszentelték már e hajlékot, de egyszer sem arra a hivatásra, arra az elkötelezettségre, ami előtt pillanatnyilag áll. Mert mit ér minden fel, vagy megszentelés, ha a ház nem tölti be igazán a maga hivatását? – ha nem folyik benne hűséges szolgálat, ha nem megy végbe falai között a legnemesebb kereszténységet megtartó és nemzetfelemelő munka. Szűkké válik minden ház, ha falai között nem fér meg minden rászorult, ha falai között nem a legtisztább észérvekkel alátámasztott eszméket hirdetik, melyek úgy a határokon inneni és azokon túli egy nyelven beszélő és egy nyelven imádkozó testvéreinket szolgálják. Lehetnek egyszerre sokan benne, de ezek az emberek soha nem lesznek igazán otthon, ha őket nem Isten szent neve vezérli. Azonban én hiszem és meg vagyok győződve, hogy sokan fognak ide betérni, és azok, akik ide majd betérnek, bibliaórára, istentiszteletre, vagy szeretetvendégségre, valóban otthon fogják érezni magukat ebben a hajlékban.

Azért mondom mindezt néktek, hogy békessegetek legyen, melyre oly nagy szükségünk, van ebben a mindennapi békétlenségben, ebben az embertelen világban. Mert ha békeség van e házban

és annak lakóiban, akkor e ház a kőbe épített bizalom szimbólumává válik. Ugyanis az élet nem békétlenség és szomorúság kérdése, hanem többé-kevésbé bizalom kérdése. Az öröm és a boldogság soha nem tárgyi mennyiség, hanem alanyi képesség. Tehetség kell a boldogsághoz, épp úgy mint az örömhöz és az élethez, ez a tehetség a bizalom. A bizalom tud túrni, mert vár, a bizalom, kockázatot, mert hisz a holnapban, mely győz, mert mindig erősebb mint a körülötte levő világ. – A bizalom egy nagy fellebbezés és elejébe vágás a dolgok rendes menetének, új értékek, új javak, új beteljesülések megtapasztalása.

Ezért azt kívánom, nektek kik mától ebben az új templommá szentelt hajlékban, egy már jól megalapozott család tagjaiként fogjátok megkezdeni áldásos munkátokat, a hitben való elmélyülést, legyetek mindenkiel békeségben és biztatok Istenben és egymásban.

Kívánom, hogy e házban alkotók és dolgozók és imádkozók váljanak egyházunk és nemzetünk számára a hitet és szeretetet megtartó magyar jövődő templomává és miként minden unitárius templomon, hirdeti a felírás, hogy „Unus est Deus”, vagy azt, hogy „In honorem solius Dei” de mindenképpen azt, hogy „Egy az Isten”, ezen a házon legyen rajta az a képzeletbeli felírás, mely örök és megmásíthatatlan:

„Az nem lehet, hogy annyi szív hiába onta vért”, hogy 437 év verejtkés munkája ne hozza meg a maga gyümölcsét, hogy ne jöjjön rá e nemzet, hogy vannak történelmében olyan események, melyekre büszkének kellene hogy legyen, mint az 1568-as Tordai Országgyűlésen kihirdetett vallás- és lelkiismereti szabadság, melyet leelőször ebben a házában mondtak ki, akkor amikor a világot eluralta az inkvizíció, hogy az unitárius vallás az egyetlen magyar alapítású vallás, miként a pálos szerzetes rend az egyedüli magyar alapítású szerzetesrend! Az ilyesmit nem eltitkolni kell, hanem büszkén hirdetni és tudatosítani az emberek a hívek, a keresztények tudatában.

Legyetek hát békeségben és biztatok és hiszem hogy e házban munkálkodók munkája nem lesz hiábavaló... Ámen.

Rázmány Csaba püspök

**Imaházunk avatása
alkalmával köszöntők
és üdvözletek
hangzottak el**

Blázy Árpád evangélikus lelkész

Szinte Gábor festőművész

Elekes Botond főgondnok

Szalontainé Kisgyörgy Zsuzsanna

Brückner Ákos Előd ciszterci atya

Tóthné Vécsei Éva tanácsos asszony

Vida Zsolt vallásügyi tanácsos

Folytatás a 18. oldalról

December 18-án Advent utolsó vasárnapján koncertet tartunk templomunkban. Falvai Katalin zongoraművész, Jávorkai Sándor hegedűművész és Jávorkai Ádám csellóművész Vivaldi, Bartók és karácsonyi zeneműveket adnak elő.

Karácsony ünnepe alkalmával, december 25-én, de. 10 órai kezdettel istentisztelet keretében úrvacsorát osztunk Jézus emlékére, amit a gyermekek karácsonyfa-ünnepélye követ, akik szavalatokkal és énekekkel járulnak hozzá az ünnep díszesebbé tételéhez. December 26-án, ünnep másodnapján de. 10 órai kezdettel úrvacsoraosz-

tással egybekötött ünnepi istentiszteletet tartunk, mely alkalommal a szószéki szolgálatot a kolozsvári teológiáról küldött Varró Amália IV. éves teológiai hallgató végzi.

2006. január 1-jén, 10 órai kezdettel újévi istentiszteletet tartunk.

Eseményeinkre tisztelettel és szeretettel hívunk minden kedves hívünket és érdeklődőt.

Ez alkalommal is kívánok a magam és presbitériumunk nevében minden kedves testvérünknek áldott karácsonyt és békés, boldog új esztendőt.

Léta Sándor lelkész

A Duna–Tisza közti Szórványegyházközség életéből

A Duna–Tisza közti Szórványegyházközségben az őszi hálaadó istentisztelet utáni időszakban nem történt olyan esemény, amely a gyülekezeti élettel kapcsolatos.

Már előzőleg történt említés arról, hogy a lelkész elkészítette a két, Magyarországon megjelenő egyházi lap; az „Unitárius Értesítő” és az „Unitárius Élet” útmutatóját, amelynek kiadására a METEM vállalkozott, de anyagi nehézségek miatt a munka kiadása elmaradt. Most a METEM és a Magyarországi Unitárius Egyház, az Unitárius Alapítvány és a Heltai Kft. közös anyagi hozzájárulásával készül a munka kiadásra, mely 2005-el bezárólag, a jövő év elején jelenne meg. Most a lelkész a „Mutató” utolsó éveinek a feldolgozását végzi.

A Szórványegyházközség megbízásából a lelkész, Szalontainé Kisgyörgy Zsuzsanna gondnok szszony és a lelkész felesége képviselték a Szórványegyházközséget november 20-án a „Dávid Ferenc-emléktábla” koszorúzási ünnepségén.

A lelkész november 25-én szerepelt a Magyar Rádió unitárius vallási műsorában.

A lelkész november 26-án a Gyula és Környéke Szórványgyülekezetben az Unitárius Konferencián előadást tartott „Az Unitárius Egyház költészet” címen. Az előadás ismertette az egyházi ének és a világi költészet művelőinek rövid életrajzát, kiadott versesköteteiket és a költészetben elfoglalt jelentőségüket.

A lelkész, felesége társaságában részt vett a Magyarországi Unitárius Egyház és az Erdélyi Unitárius Egyház közösen rendezett könyvbemutatóján, melyen dr. Jankovich József történész mutatta be Kénosi Tózsér János és Uzoni Fosztó István; „Az erdélyi Unitárius Egyház története I. kötetét” és dr. Balázs Mihály irodalomtörténész ismertette a kiadás körülményeit.

A már említettek jelen voltak december 4-én a Bartók Béla Unitárius Imaház és Kulturális Központ avatóünnepségén. Az avatóünnepség kiállítását Szalontai Kisgyörgy Zsuzsanna szórványgondnok rendezte.

Kelemen Miklós lelkész

Tudósítás a kocsordi gyülekezetéről

Augusztus elseje nagy nap volt idén a kocsordi gyülekezetnek. 10 m. Ft AVOP uniós támogatással, 4 m. Ft önerőből – és természetesen Isten segédelmével elkezdhattuk a templom és a hozzáépített helyiségek általános felújítását.

Kiinduló pontnak az önerő számít egy ilyen pályázatnál. Mi mégis úgy érezzük, hogy Isten segédelve azt messze megelőzte. Láttá az Úr fentről, hogy épületünk egy évet se bír ki már felújítás nélkül. Ezt akkor csak ő látta. Magam alulírott lelkész is csak akkor láttam, amikor a munkák elkezdésekor megbizonyosodhattam felőle. Mert csak akkor derült ki sok minden. Leginkább a fából készült épületelemek voltak elhasználódva. Amit én láttam, és elmondhattam, az bizony kevés volt ahhoz, hogy megnyissa az áldozatkészség forrásait. De azért van a püspök az egyház élén, hogy legközelebb álljon közülünk az Istenhez. Ő is csak akkor vállalhatott az egyház nevében segítségnyújtást,

amikor Isten is arra ihlette. Mert az bizony anyagi felelősséggel is jár. Ihletése támadt arra, hogy adománygyűjtésre biztasson bennünket. Azt tanácsolta, hogy gyűjtsünk össze 1 m Ft-ot önerőnek, egy uniós fejlesztési támogatás megpályázásáért. En, aki nem rendelkeztem még az ihlettel, visszakérdeztem, hogy tudja-e, mennyi áldozathozatalra lehet itt számítani, mekkora anyagi erővel rendelkezik a mi gyülekezetünk. Három hónappal az adakozás beindítása után bebizonyosodott, hogy jobban tudta, mint mi magunk. Az unitárius és többségükben református emberek adakozásából fél m Ft. gyűlt össze ez idő alatt. Jakab Zsigmond polgármester úr biztatására a helyi kábeltévé közvetítésével mindenkit megszólítottunk, aki a község büszkeségének, műemlék templomunknak a felújítására adakozni lenne hajlandó. Nagy Gyuláné pénztárnokhoz, Tarczali Sándorné presbiterhez és a lelkészi hivatalhoz lehetett vinni az

adományokat. A millió hátralevő feléből 400 ezer Ft-tal támogatott az önkormányzat, és 100 ezer Ft jutott a gyülekezet házi pénztárából.

A milliót 2004-ben befizettük az egyház központi számlájára, és benyújtottuk a pályázatot. Az egyház nevében főtisztelendő Rázmány Csaba püspök úr vállalta a felelősséget és az indítványozást a mi önerőnk megnégyszerezéséért, amit az Unió a maga részéről is megnégyszerezett. Kelemen Attila, a Heltai Kft. igazgatója és sokan mások fáradoztak azért, hogy megnyerjük a pályázatot. Amikor ez megtörtént, hívott telefonon a püspök úr. Azt mondta, hogy van egy rossz híre, meg egy jó, melyikkel kezdje. Mondtam, hogy ha van rossz is, akkor azzal is kezdheti, hiszen minden jó, ha a vége jó.

A jó hír mellett a rossz eltörpülhetett. 10,4 m Ft-ot nyertünk a pályázaton! Augusztus elseje óta pedig folyik a nagyszabású épületfelújítás. Gaál Imre fővállalkozó atyánkfia és számos mesteremberre azóta fáradozik, hogy templomunk fényesebb legyen, mint amilyen újan volt. Ez a törekvése Dobos László gondnok atyánkfiának is, aki vállalkozásával együtt a legnagyobb adományt tette, és azon kívül is minden segítséget megad. Mindannyiukkal

együtt köszönetet mondunk Elekes Botond főgondnok úrnak, aki Kelemen Attila Kft. igazgató úrral együtt vállalta a helyszínre való kiszállás fáradságát, Kelemen igazgató úr több ízben is.

Köszönetnyilvánításunk nem a munkálatok befejezéséhez kötődnek, hanem a karácsonyi ünnepet célozza meg. Adjon Isten olyan örömet az idei karácsonyon mindenkinek, aki segít, ami boldoggá és elégedetté teszi életét övével együtt itt a Földön, és ami a mennyei üdvösség reményét ígéri a született Jézus követőinek. Ajándékozza meg Isten kedves Mindannyiukat azzal, amit a kised hozott: a szeretet országának boldog békességével. Ezt az örömet szeretnénk mi is nyújtani csodálatosan felújított műemlék templomunkban mindenkinek, aki oda majd betér. Munkáinkat nem akarjuk se halogatni, sem elsietni. Több olyan dolog lesz, amit jó minőségben csak később tudunk majd elvégezni, de biztosítani szeretnénk mindenkit; akit érdekel, hogy amíg Isten is segít, mi nem adjuk fel. Mindent megőrizzünk, sőt tovább fejlesztünk, amit templomépítő elődeinktől örökségbe kaptunk.

Nyitrai Levente lelkész

Így élünk és dolgozunk Füzesgyarmaton és a Gyula és Környéke Szórványgyülekezetben

Isten gondviselő szeretete megsegített az őszy folyamán is, hogy kis egyházközségünk élete töretlenül folyjon minden nehézség ellenére. Az október eleji műtétemből a sok tennivaló is segített viszonylag rövid idő alatt talpra állni. Ötnapos műtöttként már istentiszteletet tartottam, igaz csak az Úrasztala mellől, mert a szószék túl magasnak bizonyult. Az októberi ünnepeket nem lehetett előadni, mert mindenik nagy szellemi-lelki és nemzeti üzenetet hordoz.

Október 22-én részt vettünk a fiatalság megemlékezésén és gyertyagyújtásán az iskola előtti parkban felállított kopjafánál. Újra hallgathattuk a székelyderzsi Zoltáni Zsolt, Dévai Nagy Kamilla-tanítvány, gitárművész csodálatos játékát és énekeit.

Október 23-án jelen voltunk a városi ünnepségen és Barta János gondnokkal koszorút helyeztünk el az emlékezés oszlopánál egyházközségünk nevében. Ugyanaznap 11 órakor ünnepi istentisztelet volt templomunkban. A megemlékezés emelkedettségét szolgálta az előző este hallott Zoltáni Zsolt, gitárművész előadása, amely után a templomkertben elhelyeztük virágainkat az 1956-os „Mi nem felejtünk” emlékkőnél.

Október 30-án, a Reformáció emléknepjén ünnepi istentiszteletet tartottunk, versekkel tisztelve a hitvalló reformátorok emléke előtt. Délután a Borostyánkert Idősek Otthonában tartottunk istentiszteletet és lelkigondozást szép érdeklődő közösségnek.

November 1-jén délután szeretteinkre emlékeztünk a Halottak Napján. Az istentisztelet bensőségességét szolgálták az alkalmoszerű versek és énekek.

November 4-én Csokonai Vitéz Mihály irodalmi estet tartottunk a Városi Könyvtárban, amit megtisztelt jelenlétével városunk polgármestere is. Az est végén megemlékeztünk az 1956-os forradalom eltiprásáról is, alkalomhoz illő verseket és énekszámokat adva elő. Hittanosaink, főiskolásaink és presbiter asszonyaink most is megfityogtatták lelkesedésüket.

November 7-én Rázmány Csaba püspök társágában jelen voltam a Magyar Biblia Alapítvány ünnepségén, amelyen az új bibliafordítás 30 évét és az új fordítás revideálásának (átdolgozásának) 15 évét méltatták teológusok, fordítók. Az előadások szünetében megtekinthettem egy csodálatos kiállítását a Biblia történetéről.

November hónapban is tovább folytattuk az erdélyi árvízkarosult testvéreink megsegítésére indított gyűjtést. Ennek eredményeként az eddigi 335 ezer forint mellé újabb 45 ezer forintot fizettünk be a Magyarországi Unitárius Egyház számlájára. Karácsony táján minden adományozónak, akik megadták címüket, megküldjük köszönő üdvözlőnként.

November 12-én nagy részvét mellett eltemettük a váratlanul meghalt Sárvári Sándorné, 73 évét élt, Békéscsabára költözött testvérünket. Férjét, örökös presbiterünket ezelőtt 4 évvel veszítette el. Azóta nem találta helyét, testvéreihez, lányához és unokáihoz költözött közelebb, de mindig visszavágyott szeretett szülőföldjére, ismerősei, barátai közé. Most végleg hazajött megpihenni, megnyugodni ősei földjében. Pihenjen csendesen.

November 19-én Bélmegyeren nyugdíjasklubjainkkal vetélkedőt tartottunk. Mintegy 200 ember gyűlt össze. Mind a megyeri, mind pedig a

füzesgyarmati klubjaink egyéni és közös éneklésben sikereket értek el, kategóriáikban az első három között végeztek.

November 20-án délután tartottuk ez évi utolsó szeretetvendégséggel egybekötött gyermekistentiszteletünket. A „szolgálatot” Czeglédi Edit középiskolás és Csordás Gergő hittanos végezték. Felolvasással, versekkel és énekszámokkal emlékeztünk meg Dávid Ferenc, egyházalapító püspökünkről. Még soha ennyi tombolat nem nyertek gyerekeink, mint ez alkalommal. Az ajándékok Mikulás és Karácsony felé mutattak. Köszönet érte minden adakozónak!

November 26-án tartottuk meg Gyulán az elmúlt évben kezdeményezett unitárius konferencia folytatását. Sikeréről a megyei lap is méltató cikkben emlékezett meg. A körzeti rádió interjút is készített velem. A konferencia teljes anyagát a helyi, városi TV is felvette és be fogja mutatni. Lapunkban is olvasható egy beszámoló Kelemen Miklós, az egyik előadó tollából. A konferencián mintegy 60 résztvevő volt, nagyobb részük más vallású.

November 27-én meggyújtottuk az első adventi gyertyát. Itt mondjuk el, hogy egy háromtagú szeghalmi baráti kör egész ősszel átjárt hozzánk a templomba és állandó résztvevőjévé vált istentiszteleteinknek, megemlékezéseinknek. Az istenkeresés vezette hozzánk, kívánjuk, hogy találjanak kis közösségünkben lelki nyugalommal és békességet. Ezen a napon emlékeztünk meg az ismerősök jelenlétében Szellej Andrásné Berg Zsuzsanna, Ausztráliába kitelepedett testvérünk haláláról. A 90-es évek elején hűséges templomjáró hívünk volt egészen addig, amíg elment családjá után. 82 évet élt. Emléke legyen áldott. Ugyanezen a napon szintén meggyújtottuk az adventi gyertyát a Borostyánkert Idősek Otthonában tartott istentiszteleten, amelyre a hívek a szokásos érdeklődéssel jöttek el.

Egész novemberünk annak jegyében telt el és így lesz ez az adventi időszakban is, hogy méltóan felkészüljünk a karácsonyi ünnepekre. Városunk történetében először, az én javaslatomra és vállalásomra, városi karácsonyt fogunk rendezni az egyházak, az iskolák, a civil szervezetek részvételével. A betlehemes játékot, mintegy 14 énekbetéttel, én fogom rendezni. Boldogsággal mutatjuk meg erdélyi és unitárius értékeinket a több ezer férőhelyes sportcsarnokban. Az ünnepség december 21-én délután 3 órakor lesz. Úgyszintén készülünk saját Szentesténkre is egy pásztorjáték bemutatásával, gyermekeink megajándékozásával és az Unitárius Alapítvány díjainak kiosztásával szépítve meg ezt az estét.

A készülődés közepette vettem részt a november 30-i budapesti könyvbemutatón, a december 1-jei közös elnökségi ülésen és a december 3-i rendkívüli Egyházi Főtanácson. Az eredményes ünnepelés érdekében a napi elfoglaltságom mellett járjuk feleségemmel a klubokat, dalárdáinkat tanítani, az iskolákat, a gyermekeket összetoborozni és összehangolni.

December 6-án részt vettem Budapesten a Magyar Biblia Alapítvány évzáró, kuratóriumi gyűlésén, amelyen elemeztük 2005. év sikereit, eredményeit.

December 9-én megtartottuk az esztendő utolsó irodalmi estjét a Városi Könyvtár támogatásával. Most nem egy író vagy költő műveivel foglalkoztunk, hanem „Karácsony a magyar irodalomban” címmel adtunk elő halhatatlan verseket és énekeket.

December 10-én klubjainkkal karácsonyi előzetest tartottunk az „Életet az Éveknek” rendezésében. 17-én Luca-napi vígasságot szervezünk a klubok részvételével.

December 17-én, délután 2 órakor a már ismert Zoltáni Zsolt gitárművész ad adventi hangversenyt templomunkban. A gitárszámok közt szaválaink karácsonyi verseket adnak elő Ez az alkalom is az egész várost szólítja meg felekezetre vagy ideológiára való tekintet nélkül. Zoltáni Zsolt gyakori jelenléte nem cél nélküli a városunkban. Egy ideje azon fáradozunk, hogy Székelyderzs és Füzesgyarmat között megszülessen a testvérkapcsolat. Jó úton haladunk, én már írtam a székelyderzsi lelkésztestvéremnek, aki az ottani vezetéssel készíti az utat a baráti látogatásra. Itt pedig a fiatalság lelkesedik e kapcsolat létrejöttéért.

December 19-én az Idősek Otthonában lesz ökumenikus karácsonyi ünneplés. 20-án Béli megyerén tartunk teadélután, karácsonyi szolgálattal az Erdélyt szerető és látogató (és segítő!) klubtagjainknak, énekeseinknek. Az Őszi Napfény füzesgyarmati klubban 22-én lesz karácsonyköszöntés. 23-án délután a szomszédos Darvason lesz egy nevezetes keresztelő. 24-én délután 5-kor tartjuk templomunkban a már említett karácsonyfa-ünnepélyt. A fenti jeles alkalmakat a helyi kábel TV műsorára tűzi és a két ünnep közt bemutatja a városnak.

25-én Úrvacsorás ünnepi istentiszteletet tartunk 11 órától. Délután fél kettőkor elvisszük az ünnepet a Borostyánkert Idősek Otthonába. Délután fél négykor Gyulán tartunk istentiszteletet és osztunk Úrvacsorát. 26-án délelőtt Füzesgyarmaton lesz templomozás.

December 31-én, Szilveszter éjszakáján fél tizenkettőkor búcsúztatjuk istentiszteleten az Őszentőt és köszöntjük az Újévet. Újév első napján részt veszek a budapesti Nagy Ignác utcai templomunkban tartandó ünnepi istentiszteleten, amelyen Rázmány Csaba püspök prédikál, és amely után ünnepi fogadás lesz az Újév köszöntésére a Püspökség rendezésében.

Így értünk, érünk Isten áldásával a 2005-ös esztendőnk végére. Legyen hála és köszönet a reménység Istenének mindenért, amiben részesített. Minden istengyermekének áldott Ünnepeket és gyönyörű Új Esztendőt adjon az Isten! Bort, búzát, békességet!

(b. l.)

A cigányság felemelkedéséért (gyors interjú a beregi unitárius szórványban)

2005 januárjában változások történtek mind a beregi unitárius szórvány vezetésében, mind a helyi kisebbségi önkormányzat élén.

Február 1-jétől a cigány kisebbségi önkormányzat elnöke Demeter István, a beregi unitárius szórvány gondnoka lett. A testületbe még beválasztották Lakatos László beregi presbitert is.

A beregi unitárius szórvány hagyományos év eleji közgyűlésén új gondnokot és presbitériumot választottak. Az eddigi helyettes Jóni Jenő lett az új gondnok.

Az újonnan megválasztott kisebbségi elnök Demeter István így nyilatkozott:

„Mivel én is roma származású vagyok, nagyon fontosnak éreztem, hogy unitárius gondnokként és mint elnök segítsek a rászorultakon.

Láttam, hogy a cigányok milyen körülmények között élnek, ismerem a problémáikat és a képviselőtársaimmal egy célért dolgozunk, ez pedig a romák felemelkedése.

Szomorúsággal tölt el, hogy mekkora a szakadék a romák és a nem romák között.

Hogy a hátrányokat ledolgozzuk, nagy hangsúlyt fektetünk a munkahelyteremtésre, hiszen a rendszeres jövedelem, az értelmes célok segíthetnek a gondok megoldásában.

Fennen hirdetjük a tanulás fontosságát és a hitet. Azt szeretnénk, ha minél több roma gyermek kezében lenne szakma, a legjobb pedig az volna, ha diplomások is lennének közöttük.

Azon dolgozunk, hogy megváltoztassuk a romák szemléletét, akár az életüket is, és ha csak egy embernek is tudunk segíteni, már nem dolgozunk hiába.”

A képviselők között találjuk Lakatos László presbitert. Jó az együttműködés a beregi szórvány és a kisebbségi önkormányzat között. Bekapcsolódnak a helyi hagyományápolásba és -teremtésbe az unitárius indíttatású Dandos Gyula Cigányegylet segítségével. Közösen pályáznak a cigány hagyományápolás érdekében.

Hogy látja az együttműködést az új unitárius gondnok Jóni Jenő?

„Valóban közös feladatunk, hogy harmonikus kapcsolat alakuljon ki a cigányok és a magyarok között. Meg kell találnunk az unitárius szórvány keretei között a saját mentalitásunknak megfelelő bekapcsolódás lehetőségét.

A vallásórák (történelmi kitekintés, hittan) keretében egészséges öntudatra kell nevelnünk az ifjúságot, legyenek tisztában önmagukkal, kötelességeikkel.

Mindannyiunknak látnunk kell, hogy a testvériségre az evangélium szelleme vezet. Isten képét lássuk egymásban!

A szeretet növekedjen közöttünk, minden tettünkben a szeretet domináljon.

Fontosnak tartjuk az istenfélő cigányok bizonygatótételét, s akkor a cigányság nem lesz negatív fogalom.”

Demeter István:

„Lényeges dolog, hogy a továbbiakban is gondot fordítsunk a fiatalság vallásos nevelésével párhuzamosan a kikapcsolódásra, sport- és kulturális rendezvényekre.

Fontosak a közös együttlétek a vallásos összejövetelek alkalmával.

A kisebbségi önkormányzat, a beregi szórvány, a Dandos Gyula Cigányegylet és a városi önkormányzat együttműködése hozhatja csak meg a várt harmóniát a településünkön.”

Bízunk benne, hogy a sikeres együttműködés eredményes lesz Isten segítségével!

– beregi –

Gyermek-istentisztelet Pestszentlőrincen a lelkész szemével

A templom még üres, amikor megérkezem, sehol senki. Belépek, felkapcsolom a lámpákat. Szerencsére jó meleg van. Az ajtó mellől rám mosolyog a karácsonyfa. Alatta gondos kezek számtalan piros csomagot helyeztek el. Beülök egy pillanatra az első sorok valamelyikébe és egy pillanatig csak gyönyörködöm a látványban. Magamban elnyomok egy csendes köszönömöt a presbitereknek, akik tegnap idevarázsoltak mindent. Csak el ne felejtsem nekik ma még valóban megköszönni!

Aztán hirtelen kivágódik az ajtó, megérkezik az első gyermek és máris piros arccal, izgatottan kérdezi. „Ugye nem kezdődött még el?” Megnyugtatom, hogy nem maradt le semmiről, még egy kicsit korán is jött, de amire ezt kimondom már ott is batyukkal, csomagokkal, kikandikáló liszteszsákokkal, tojástartóval, és mindenféle színes kutyüvel Anita és családja, hogy levezényeljék a mézeskalácssütést.

Kilenc után pár perccel a gyülekezeti teremben már minden készen áll. Asztalok összetolva keverőtálak és sütőformák mindenütt. Azután meghallok az első csapat hangos fecsegését és most már ötpercenként, nyílik az ajtó.

Egy óra múlva már nyakig lisztesek, tojásosak és elsősorban jókedvűek vagyunk. A magnóból karácsonyi zene szól. Egyre nagyobb a lelkesedés. A hagyományos karácsonyfa, Mikulás, csengő formájú kalácsok mellett megjelennek a delfin, kutya és cica alakúak is. A levegőben a gyömbérillat a fenyőgallyakéval keveredik. Lassan tizenegyet lesz. Beféle kell terelni a gyermekeket a templomba. Szerencsére sikerül gyorsan meggyőzni őket, hogy amíg bent leszünk nélkülük is megsül, amit készítettek. Majd megszólal a harang és felcsendülnek az orgonán az első akkordok. Hallom az ajtó előtt, hogy a templom zúg a várakozástól. A kisebbek mocorognak, a nagyobbak az utolsó hangokat próbálják a furulyáikon, a szülők pedig kétségbeesetten próbálnak rendet teremteni.

Belépek, és ahogy a padosok mellett elhaladok csend lesz minden felé. Egyszerre vagyok fáradt és izgatott, várakozással tölt el az ünnep. Az én karácsonyom most kezdődik.

Megilletődve kulcsolják össze gyerekeink a kezeiket az imánál, egy nagyobb lányka két év körüli öccsének mutatja, mit kell tennie. A karácsonyi

történetet csillogó szemmel hallgatják, de a prédikációnál már látom, nem sokáig fognak nyugton ülni. Ezért rövidre is fogom. Azt hiszem az együttlét, a hangulat, az együtt töltött délelőtti többet mond úgyis minden elmondott szónál. „Végre!” – hallom az első sorból miközben arra biztatom őket, hogy ajándékozzanak meg bennünket, és persze a most születő kis Jézust is verseikkel, dalaikkal. Bátor és félszeg, hangos és alig hallható számok váltják egymást. Néha egész sorok cserélődnek fel vagy éppen maradnak ki, de úgy teszünk mindannyian, mintha mi sem történt volna. Büszke és, meghatott tekintetek, mosolygó arcok, amerre nézek. És már fogjuk is egymás kezét kicsik és kisebbek, szégyenlős kamaszok, felnőttek. Imádkozunk. Hangosan énekeljük és így is érezzük: „Ő leszen néktek Üdvözítőök...” Hirtelen egy hatalmas méhkas közepén találok magam, apró, türelmetlen kezek nyúlnak az ajándékok felé.

A bejáratnál aztán kezet rázok mindenkivel, boldog karácsonyt kívánunk. Valamiért most senki nem siet, így együtt kóstoljuk meg a kisült mézeskalácsokat, virslit eszünk, teát iszunk és beszélgetünk. Mielőtt észbe kapnék szinte három óra, és mennem kell, vár ma még egy szolgálat.

Szász Adrienne

Halász István Gyerekek szavalnak

*Gyerekek szájáról szólnak a rímek.
Tőlük hallom a saját verseimet
Áhítatos buzgalmuk megható
Szívükből tör elő a leírt szó.*

*Érzik, mi a gondolatom
Tudják, a jóság is hatalom
Bennük hallom viszont magam
minden szívdobbanásukban.*

*Érzelmekkel telten szállnak a szavak
A jóságnak, a szépnek adnak utat
Szívekből indulva szívekbe mennek
Úgy szeretnék adni az embereknek.*

Pestszentlőrinc, 2005. december 18.

Ételosztás hajléktalanoknak

Gyülekezetünk Lőrincen nem túl nagy, így anyagi lehetőségeink is korlátozottak, mégis fontosnak tartjuk mindannyian, hogy segítsünk a rászorulóknak. Ezért próbálkozunk időről időre újabb és újabb ötletekkel. Azt már nemcsak a híveink, de a Havanna lakótelepen élők is tudják, hogy folyamatosan gyűjtjük a jó állapotú ruhákat nehéz helyzetben levő családoknak. Karácsony előtt – legnagyobb meglepetésünkre – három nagy, felcímkézett csomag állt jókívánságokkal a templom bejárata előtt.

Két éve árulunk közepesen sérült értelmi fogyatékosok által készített kerámiákat, gyertyatartókat, és más apró ajándéktárgyakat, így juttatva őket némi anyagi forráshoz.

Szívesen mutatunk be erdélyi gyülekezetek nőszövetségei által készített varrottásokat, szalma-

díszeket. Természetesen meg is lehet ezeket vásárolni.

Ám 2005. december 29-én valami teljesen újba kezdtünk. A XVIII. kerületi Polgármesteri Hivatal anyagi támogatásával és a lőrinci hívek külön az erre a célra gyűjtött adományaiból ételosztást szerveztünk a kerületünkben és annak a környékén élő hajléktalanoknak. A hatvan liter babgulyás, mintegy százhusz embernek volt az aznapi meleg étele.

A helyszín a kerületi piac egy használaton kívüli helysége volt, ahol az adventi időszakban egyszer egy héten szeretetkonyha működik. Ezt bocsátotta rendelkezésünkre Hámori Tibor, a kerület alpolgármestere, aki Bodnár János képviselő úrral a szervezésben nagy segítségünkre volt. Örülünk, hogy az Óév utolsó csütörtökén segíthettünk.

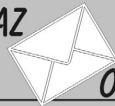
Karácsony

A vers szerint akkor szép a karácsony, ha fehér hóba lép. Az idei évben aznap hiányzott a hó, az idő száraz és hideg volt. De annál melegebb és szeretet-teljesebb volt a hangulat kicsi tornyos templomunkban december 25-én, karácsony első napján. A megtelt templomban Szász Adrienne lelkész nő a pásztorok szolgálatáról, éberségükről, tette kész-

ségükről beszélt. Az Úrvacsora vétele után keresztelőre került sor, amely még teljesebbé tette számunkra a Gyermek érkezése feletti örömet. Ezután mindannyian a gyülekezeti terembe mentünk, ahol teázás, kávézás közben hosszan beszélgettünk a régen látott ismerősökkel.

(-)

Tisztelt szerkesztőség!

Vajda Iván, Erdélyből származó unitárius vagyok, 1987 januárjától élek Sopronban. Valásomat gyakorlom, 70 éves koromig a győri unitárius egyházköztség presbitere voltam. Magyarországra érkezésemkor nyilvántartásba vettem az Unitárius Egyházközpontban, előfizetője voltam 1987-től az Unitárius Életnek, amelyet kb. két éve nem kapok meg, habár előfizetésemet nem mondtam le.

Szeretnék néhány szóban reagálni az Unitárius Élet 2005. május júniusi számában megjelent „Kronikás” által jegyzett „Főhajtás az Erdélyi Mártírok Kopjafájánál Brennbergbányán” című cikkhez, amely túl sok pontatlanságot tartalmazott. Csak azokat kérem az Unitárius Életben feltétlenül helyesíteni, amelyek egyenesen félrevezetőek és kegyeletsértők.

A 4 mártír (nem 5!) neve: **dr. Ferenczi Sándor** (nem dr. Ferencz Sándor), iskolaigazgató Máramarosszigeten, sebesült zászlós, aki hivatalosan távozott a soproni vasútállomáson tartózkodó kórházvonatból, és öccsénél **Ferenczi Jánosnál** (a cikkben nincs megnevezve) lakott a soproni Erdészeti – Kohászati Egyetemen tanuló erdélyi egyetemisták kollégiumában, a Mátyás király utca **5. sz.** (a cikkben 8 sz.) alatt, ahol jelenleg az emléktábla is van, **Csaszlava Jenőné**, akinek a férje túlélte a gyilkosságot és **Neumann János** (a cikkben Brunner nevű kohászhallgató).

A megemlékezést **Ulrich Judit** a brennbergbányai elemi iskola könyvtárosa (nem Ulrich Erika, iskolaigazgató) tartotta, aki megemléktette, hogy a Ferenczi fivérek a soproni Evangélikus temetőben vannak eltemetve.

A soproni unitáriusokat jómagam „képviseltem”, az U. É-ben megjelent fényképen, a bal szélen háttal állok. Különben a Sopronban „évente mindössze kétszer!?” megtartott istentiszteleteken sajnos soha nem voltunk 20-nál többen, pedig Sopron és ötven kilométeres vonzáskörzetéből jönnek a hívők.

A kopjafa a **Kovácsárokbán** (nem Kovácsvágás) van felállítva, amelyet az Óbrennberg elnevezésű aszfaltos utcán át lehet megközelíteni.

Talán jó lett volna megnevezni, hogy az ünnepeken jelen voltak dr. Ferenczi Sándor Franciaországban élő gyermekei: **Sándor**, **András** (francia feleségével együtt) és **Anna**. Végezetül nagyon fontos helyesíteni, hogy Brennbergbányára a minden óra 35 perckor a Lackner Kristóf utcai buszvégállomással szemben induló **3-as** városi járat közlekedik, a cikkben jelzett 14-es busz pontosan ellenkező irányba, Balfra jár.

A fentiekkel nem okvetetlenkedni akarok, de szeretem, ha a tudósítások pontosak.

U. i.: Meg kívánom említeni, hogy 2005. szeptember 26-án unitárius egyházi szertartás keretében, amelyet Sándor Gy. Mátyás, a győri unitárius egyházköztség lelkésze végzett, örök nyugalomra helyeztük férje és sógora mellé, a soproni Evangélikus temetőben dr. Ferenczi Sándorné sz. Lófi Emmát, aki 92 éves korában Franciaországban hunyt el. A gyászszertartáson jelen voltak az elhunyt Franciaországban élő, fent említett gyerekei is.

Sopron, 2005. október 12.

Vajda Iván

.....

Megjegyzés: Köszönjük a helyreigazítást, pontosítást, amelynek örömmel adunk helyt, hogy Tisztelt Olvasóinkat pontosan, precízen tájékoztassuk.

(A Főszerkesztő)

H Í R E K

**A MUE átutalt 4 000 000 Ft-ot
a Fehér-Nyikómenti árvízkarosultak megsegítésére
a Székelykeresztúri Esperesi Hivatalnak
a Szombatfalvi József esperes vezette segélyező bizottságnak.**

Unitárius vallási műsorok 2006-ban

Magyar Televízió – 1-es csatorna – MTV

Istentisztelet

szeptember 24., vasárnap 11:00 – Őszi hálaadás

Örömhír

április 2., vasárnap 15:00

július 23., vasárnap 15:00

szeptember 17., vasárnap 15:00

december 10., vasárnap 15:00

unitárius ifjúsági műsor

március 8., szerda 16:20

március 15., szerda 16:20

március 22., szerda 16:20

március 29., szerda 16:20

hajnali gondolatok

január 8., vasárnap 5:35 (Torda 1568)

március 15., szerda 5:35 (1848–49)

április 9., vasárnap 5:35 (Virágvasárnap)

április 16., vasárnap 5:35 (Húsvét)

június 4., vasárnap 5:35 (Pünkösöd)

szeptember 24., vasárnap 5:35 (Őszi hálaadás)

október 31., kedd 5:35 (Reformáció)

november 15., szerda 5:35 (Dávid Ferenc)

december 25., hétfő 5:35 (Karácsony)

Magyar Rádió – Kossuth adó

Istentisztelet-közvetítés

január 15., vasárnap 10:00 (Torda 1568)

október 29., vasárnap 10:00 (Reformáció ünnepe)

„Egy az Isten” c. félóra

február 24., péntek 13:30

március 31., péntek 13:30

április 28., péntek 13:30

május 26., péntek 13:30

június 30., péntek 13:30

július 28., péntek 13:30

augusztus 18., péntek 13:30

szeptember 29., péntek 13:30

november 24., péntek 13:30

december 29., péntek 13:30

Bence Márton
egyházi szerkesztő

*Kéziratokat nem őrzünk meg és
nem küldünk vissza.*

*Az aláírt cikkeért a szerzők
viselik a felelősséget.*

*A szerkesztőség fenntartja az
írások szellemét és tartalmát nem
érintő rövidítések jogát.*

*Folyóiratunk minden páros
hónap végén jelenik meg.*

UNITÁRIUS ÉLET

A Magyarországi Unitárius Egyház lapja

Szerkeszti a Szerkesztő Bizottság

Főszerkesztő:

Dr. Zoltán Zoltán

Főszerkesztő-helyettes:

Léta Sándor

SZERKESZTŐSÉG CÍME:

V., Nagy Ignác utca 2–4. Budapest, 1055

Telefon/fax: 311-2801

Internet: <http://unitarius.lap.hu>

Terjeszti a Magyarországi Unitárius
Egyház.

Megjelenik kéthavonta.

Felelős kiadó:

Heltai Gáspár Kft.

Index: 25 842

Készült:

a Cerberus Kft.
nyomdaüzemében

Felelős vezető:

Schmidt Gábor

HU ISSN 0133-1 cv272

Előfizethető:

A lelkesi hivatalokban
(Budapesten és vidéken),
vagy befizetési csekken.

Bankszámlaszám:

11713005–20011631

Egyes szám ára: 400 Ft
Évi előfizetési díj: 2400 Ft

A Magyarországi Unitárius Egyház
internetcíme:

www.unitarius.hu

<http://unitarius.lap.hu>

*Következő lapzárta:
2006. február 10.*